

STARTBEKWAAM

2021 / 2022

InHolland Den Haag

Verklaring vormvereisten startbekwaam 3

Naam student	Student C
Studentnummer	654321
Onderwijseenheid	Hogeschool Inholland
Datum	01-01-2022

Criteria	omschrijving	Vink aan indien je bewijsdossier voldoet aan de eis
Volledigheid	Het bewijsdossier bevat bewijzen die de reflectie (claim) ondersteunen ten aanzien van de leeruitkomst(en). In het bewijsdossier wordt op passende plekken naar bewijsmaterialen verwezen en het bewijsmateriaal is geordend. <i>(Alle onderdelen zijn aanwezig)</i>	V
Omvang	De omvang van de <i>kerntekst</i> (onderbouwing en verantwoording) is vrij. Vermeld hiernaast het aantal woorden.	14573
Transparantie (bronnen)	Bewijzen zijn als bijlagen opgenomen en via de navigatiebalk te bereiken (koppensstructuur).	V
	Naar gebruikte bronnen is volgens de APA-richtlijnen verwezen (in tekst en in bronnenlijst).	V
Structuur	Het bewijsdossier is toegankelijk (opbouw en indeling).	V

Verwijswijzer

Een voorbeeld van een verwijswijzer (van een willekeurig studie-onderdeel).

Leeruitkomst	Ik toon aan dat ik de volgende indicatoren van de LU beheers	Type bewijslast Geef specifiek aan met welke handelingen of (deel)producten je de claim ondersteunt.	Vindplaats Waar is het bewijs te vinden?
LU1, 2	1.1 , 2.1	<ul style="list-style-type: none"> • Normen en waarden 	<ul style="list-style-type: none"> • Pagina 8 t/m 9
LU1, 2	1.1, 1.2, 2.1	<ul style="list-style-type: none"> • Visiestuk 	<ul style="list-style-type: none"> • Pagina 10 /m 21
LU 1, 2	1.2, 1.3, 2.2	<ul style="list-style-type: none"> • Persoonlijk ontwikkel plan: • Sterkte/ zwakte analyse • Proffesionele redenering cooperatieve werkvormen • Leerwerktaak structuur in de onderbouw • STARRT contact ouders, collega's en externen • STARRT Minor orthopedagogiek 	<ul style="list-style-type: none"> • Pagina 22 t/m 48 • Pagina 22 t/m 25 • Pagina 26 t/m 29 • Pagina 30 t/m 39 • Pagina 40 t/m 43 • Pagina 44 t/m 46
LU1	1.2	<ul style="list-style-type: none"> • Keuzepersoonlijke ontwikkeling • Conclusie onderzoek ' formatief evalueren tijdens de dagelijkse rekenlessen'. • Discussie onderzoek • Reflectie evaluatie onderzoek 'formatief evaluatie 	<ul style="list-style-type: none"> • Pagina 49 t/m 59 • Pagina 52 t/m 58 • Pagina 58 t/m 59 • Pagina 60 t/m 61

		tijdens de dagelijkse rekenlessen'. ● Literatuurlijst	● Pagina 62 t/m 64
--	--	--	--------------------

Voorwoord

Voor u ligt mijn portfolio Startbekwaam 3. Na een mooie en leerzame opleiding aan de Inholland Pabo en hele fijne en diverse stages, hoop ik binnenkort mijn opleiding af te ronden en te starten met het mooie beroep als beginnend leerkracht in het basisonderwijs. Na wat hobbels op de weg door de coronatijd en wat vertraging met mijn scriptie, is het nu eindelijk zover. Mijn dank gaat uit naar Docent D, docenten van InHolland, Docent C directrice, collega van basisschool C, mijn ouders, vrienden en vriendinnen die mij altijd hebben gesteund.

Veel plezier met het lezen van mijn startbekwaam.

Student C

Leeswijzer leerindicatoren

1.1. Je zet jouw visie op goed onderwijs duidelijk geformuleerd uiteen, onderbouwd met literatuur en verbindt deze consistent aan jouw professionele identiteit als leerkracht vanuit jouw normen en waarden.

In mijn verslag 'normen en waarden' beschrijf ik mijn professionele identiteit als leerkracht vanuit mijn eigen normen en waarden. Dit beschrijf ik vanuit eigen ervaring en passende literatuur. Ik beschrijf mijn visie over 'leren zichtbaar maken en visie op het jonge kind. Want dit draagt bij aan mijn professionele identiteit als leerkracht en met het vinden en zoeken van mijn vorming vanuit normen, waarden, literatuur en praktijk.

1.2. Je maakt concreet hoe je onderwijsontwikkelingen vanuit verschillende bronnen volgt met een kritische blik en formuleert hier een eigen mening over. Je beschrijft jouw overwegingen bij verschillende handelings- alternatieven die hieruit voortkomen en legt jouw keuze hierin uit voor verbeteringen van jouw onderwijs.

Tijdens het vak 'keuze persoonlijke ontwikkeling' heb ik de deelvraag; Welke leerkrachtvaardigheden hebben leerkrachten nodig om het 'formatief evalueren' zo goed mogelijk in de praktijk te kunnen toepassen' beantwoord. Hierbij pas ik verschillende bronnen toe en volg met een kritische blik verbeteringen voor in het onderwijs. Dit sluit aan op mijn visie op onderwijs van 'leren zichtbaar maken' Hattie (2015). Dit draagt bij aan mijn onderzoekvaardigheden als leerkracht. In dit verslag volg ik nieuwe onderwijsontwikkelingen met een kritische blik en vanuit verschillende bronnen. Hierbij beveel ik een verbetering aan binnen het huidige onderwijs op mijn praktijkschool.

Tijdens mijn professionele redenering heb ik mijn praktijkvraagstuk over coöperatief leren beschreven als onderdeel van de methode 'leren zichtbaar maken' (Hattie, 2015). Want dit draagt bij aan mijn overwegingen over didactisch en pedagogisch handelen. Hierbij formuleer ik met een kritische blik vanuit bronnen een mening en handelingsalternatieven over het coöperatief leren.

Tijdens mijn STARRT Minor orthopedagogiek heb ik aan de hand van de methode van Meichenbaum een handelingsplan gemaakt voor een meisje met adhd en probleemgedrag en hierop gereflecteerd (Kreher, 2017).

Ik schrijf een reflectieverslag met een kritische blik en vanuit deze theorie orthopedagogiek mijn handelen in een opdracht over een meisje met adhd. Deze reflectie sluit aan bij verslag over normen en waarden op onderwijs, waarbij ik het belangrijk vind dat elk kind zich veilig voelt in de klas. Dit draagt bij aan de uitbreiding van mijn onderwijs literaire en praktijk kennis over verschillende kinderen, zodat ik deze kinderen een passende handelingsadvies kan aanbieden (Rigter, 2016).

Tijdens mijn onderzoek; Hoe kunnen de leerkrachten van groep vijf tot en met acht van basisschool School C formatief evalueren volgens de methode 'leren zichtbaar maken' tijdens de dagelijkse rekenlessen? Ik heb een praktijk en literatuuronderzoek gedaan. Ik beschrijf de conclusie van mijn onderzoek en mijn persoonlijke reflectie. In mijn conclusie beschrijf ik wat ik heb onderzocht en de daarbij passende handelingsalternatieven om het onderwijs van mijn stageschool vanuit passende literatuur te verbeteren.

Daarnaast schrijf ik ook een persoonlijke reflectie en evalueer ik mijn onderzoekvaardigheden en de invloed mijn onderzoekresultaten op mijn huidige praktijkschool.

1.3. Je legt duidelijk uit wat concreet zichtbaar is van jouw overwegingen en keuzes in jouw handelen in de klas en hoe je in gesprek gaat hierover met leerlingen, ouders, collega's en/of professionals in het werkveld.

In mijn persoonlijk ontwikkelplan verbind ik mijn overwegingen en keuzes in mijn handelen voor de klas en samenwerking met ouders, collega's, leerlingen en professionals in mijn persoonlijk ontwikkelplan (POP). In dit hoofdstuk stel ik doelen op aan de hand van de sterke en zwakte analyse en is gericht op de beroepstaken, pedagogisch, didactisch handelen voor de leerlingen, ouders en collega en het reflecteren op eigen professionaliteit. Dit draagt bij aan mijn professionele houding in het werkveld tegenover mijn overwegingen en keuzes. Het is belangrijk dat ik hier als aankomend professional bewust van ben, maar dat ik ook open sta voor nieuwe ideeën en feedback en mij verder kan ontwikkelen als leerkracht.

Daarbij heb ik samen met leerkrachten een poster gemaakt van formatief evalueren met de verwachtingen hiervan en voor een geheugensteun in de leraren kamer. Dit draagt bij aan het verbeteren van de methode leren zichtbaar maken en ik zichtbaar maken aan collega's en daarbij het overgedragen van kennis.

Volgens verwachting

2.1. Je beschrijft in een samenhangend verhaal welke groei je hebt doorgemaakt in je ontwikkeling binnen alle beroepstaken uit het opleidingsprofiel ofwel in de volle breedte van het beroep van leraar basisonderwijs. Dit onderbouw je met literatuur, ontvangen (peer)feedback en op basis van jouw visie.

In mijn verslag 'normen en waarden' beschrijf ik mijn professionele identiteit als leerkracht vanuit mijn normen en waarden vanuit eigen ervaring en passende literatuur. Daarnaast 'Mijn visie als leerkracht' beschrijf ik mijn visie op goed onderwijs vanuit de literatuur. Ik beschrijf mijn visie over 'leren zichtbaar maken en visie op het jonge kind. Want dit draagt bij aan mijn professionele identiteit als leerkracht en met het vinden en zoeken van mijn vorming vanuit normen, waarde, literatuur en praktijk.

Tijdens de leerwerktaak verbind ik mijn overwegingen en keuzes in mijn handelen voor de klas en in de samenwerking met ouders, collega's, leerlingen andere professionals in mijn persoonlijk ontwikkelplan (POP). In dit hoofdstuk stel ik doelen aan de hand van sterke en zwakte- analyse m.b.t beroepstaken, pedagogisch, didactisch handelen voor leerlingen, ouders en collega's en het reflecteren op eigen professionaliteit. Dit draagt bij aan mijn professioneel handelen bij het maken van afwegingen en keuzes. Het is belangrijk dat ik hier in de praktijk bewust van ben, maar dat ik open sta voor nieuwe ideeën en feedback, zodat ik me verder kan blijven ontwikkelen als leerkracht.

2.2. Je maakt een heldere transfer van jouw handelen in de ene situatie naar een andere situatie die je meemaakt of verwacht mee te maken als startbekwame leerkracht en weet daarbij te benoemen wat jouw ontwikkelpunten zijn voor het verbeteren van jouw handelen in de school.

Dit koppel ik aan beroepstaak 4. Ik zorg ervoor dat ik als leerkracht een leven lang leer. Ik ben in staat nieuwe SMART geformuleerde doelen op te stellen en deze op een professionele manier te reflecteren en evalueren. Dit staat in mijn persoonlijk ontwikkel plan.

1. Waarden en kernwaarden

Mijn naam is Student C en ik ben 24 jaar. In september 2016 begon mijn avontuur op de pabo, want ja de eerste vragen die mij werden gesteld waren; “waarom wil jij leerkracht worden?” Een logische en interessante vraag, maar met weinig ervaring in het onderwijs kon ik daar natuurlijk alleen maar antwoord op geven vanuit mijn perceptie. In dit verslag beschrijf in mijn leerproces, ervaringen, ontwikkeling van visie op onderwijs en waar het allemaal begon met die ene vraag die niet zo simpel leek te zijn. Het onderwijs is een omgeving van vallen en opstaan, waar je jezelf beter leert kennen, maar uiteindelijk het belangrijkste is alles geven voor ‘het kind’. Het kind dat bij jou in de klas zit en zich wil ontwikkelen, zich veilig en geliefd wil voelen. In mijn eerste portfolio’s schreef ik dat ik een groot hart hebt voor kinderen en wil dat kinderen zich veilig en vertrouwd gaan voelen in mijn klas. Een citaat uit een van mijn eerste portfolio’s is;

‘Ik vind het belangrijk dat kinderen zich veilig voelen bij mij in de klas en zichzelf durven te zijn. Dit stimuleer ik doordat ik mij goed probeer inleven in de kinderen en hun verhaal te respecteren. Ik vind het belangrijk dat ik als leraar open ben voor de kinderen zodat de kinderen dit ook naar mij worden. Ik stimuleer dit door ook vergissingen en fouten te delen met de klas.

Het stukje veilig voelen betekent ook dat ik veel weet over de kinderen. Ik vind het belangrijk om te weten hoe de thuissituatie is en of de kinderen zich wel lekker in hun vel voelen. Ik had in mijn laatste stageperiode een kind in de klas die werd verwaarloosd. Dit raakte mij. Ik heb geleerd van mijn praktijkbegeleider om rustig te blijven en hulp te zoeken op school. Dit heeft mijn praktijkbegeleider gedaan en het kind en de ouders krijgen nu hulp. Een ervaring om nooit te vergeten’ (Student C. Portfolio 1B, 2016).

Ik vind het daarbij belangrijk om uit te zoeken welke drijfveren en levensvragen die mij als persoon heeft gevormd, mij drijven als leerkracht. Ik beschrijf welke ervaringen, gesprekken inzichten en vragen voor mij als aankomend leerkracht mij hebben geholpen om mezelf open te stellen voor de ontwikkeling van professioneel handelen als leerkracht. Hieronder beschrijf ik een aantal kernwaarden die voor mij belangrijk zijn.

Veilig zijn is een belangrijke kernwaarde. Voor elk kind is het belangrijk zich veilig te voelen in de groep. Een kind komt past tot leren als hij of zij het gevoel heeft er daadwerkelijk bij te horen (Teitler & Van Brussel, 2020). Om veiligheid in de groep te waarborgen is het belangrijk dat ik duidelijke regels en daar consequent naar handel naar de kinderen toe. Hierdoor weten kinderen precies wat zij van mij moeten verwachten en wat zij naar mij toe en zich naar medeleerlingen moeten gedragen. Daarbij is het belangrijk in de startfase van de groep veel te doen aan groepsvorming. Dit wordt ook wel de ‘forming’ fase genoemd (Kreher, 2017). In de startweken begin ik daarom vaak met veel spellen tijdens mijn stages. Ook wel de goudenweken spellen genoemd. Als leerkracht kan ik dan de spellen begeleiden waardoor kinderen zich onder begeleiding grenzen kunnen verleggen en vertrouwen kunnen opbouwen met elkaar.

Een andere belangrijke kernwaarde voor mij is verbinding. Daarbij vind ik vriendschap en familie erg belangrijk. Ik ben opgegroeid in een veilig, warm en gezellig nest, met veel familie om mij heen. Ik kom uit Katwijk en hier is het gebruikelijk om regelmatig met de familie bijeen te komen en de relatie goed te onderhouden. Daarnaast besteed ik veel tijd aan vrienden. Ik vind dit belangrijk omdat je gebeurtenissen met elkaar kan delen en meemaken. Essentieel is het tonen van belangstelling in

elkaar. Ik haal daar veel voldoening uit. Ook in de klas en tussen collega's onderling vind ik het belangrijk om een warme en fijne sfeer te hebben. Naast professioneel met elkaar omgaan, vind ik het ook belangrijk dat je onderling leuke of minder leuke dingen met elkaar kunt delen.

Een andere belangrijke waarde vind ik tolerantie. Ik vind het belangrijk om verschillende culturen, geloofsovertuigingen en bijzondere scholen te begrijpen en mij daarin te kunnen verplaatsen. In de afgelopen jaren heb ik de pabo gedaan en hierbij veel verschillende dingen geleerd en mezelf uitgedaagd. Ik heb een christelijke achtergrond en heb vanuit deze achtergrond op christelijke scholen stagegelopen. Maar ik heb ook op een montessorischool stage gelopen en daarna ben ik voor mijn pre-LIO en LIO naar Amsterdam verhuisd om hier mijn stage en studie verder af te maken. In deze stage kreeg ik te maken met kinderen met veel verschillende achtergronden. Ook heb ik voor het eerst stagegelopen op een openbare school. Van elke school neem ik wat mee. In mijn visiestuk beschrijf ik wat ik belangrijk vind als leerkracht en wat ik daarvan meeneem voor mijn eigen ontwikkeling.

Daarnaast heb ik mij als aankomend leerkracht gespecialiseerd in de minor orthopedagogiek en veel geleerd van verschillende gedrag en leer ontwikkelingen. In een STARR beschrijving reflecteer en evalueer ik mijn ervaringen hierin.

Als aankomend leerkracht heb ik tijdens de studie en stages geleerd dat je nooit klaar bent met leren. Het is belangrijk jezelf telkens vragen te stellen en het beste uit jezelf als leerkracht te halen. In de stages die ik heb gelopen, heb ik verschillende emoties, gedachtes en gedrag bij mezelf herkend. Als leerkracht is het belangrijk om jezelf blijvend te analyseren en een casus vanuit meerdere perspectieven te bekijken. En jezelf steeds blijft afvragen waarom je bepaalde keuzes maakt. Ik verwacht dat ik mijn kennis nog verder kan verbreden en verdiepen in de praktijk en door cursussen of een opleiding.

2. Visiestuk; visie op goed onderwijs

Mijn verschillende stages hebben mij geholpen om inzicht en ervaring op te doen in het werken vanuit verschillende visies. Door deze ervaringen heb ik voor mezelf helder gekregen wat ik belangrijk vind in het vak als leerkracht. Vanzelfsprekend zal ik mijn visie blijven schaven en verder ontwikkelen. Hieronder beschrijf ik naar aanleiding van mijn opgedane ervaring tijdens mijn stages in het onderwijs wat ik belangrijk vind als leerkracht en wat ik wil uitdragen.

Ik begin mijn visie met het begrip “zelfstandigheid”. Het ontwikkelen van zelfstandigheid bij jonge kinderen spreekt mij erg aan. Ik vind het belangrijk dat ik als leerkracht het kind kan stimuleren in onafhankelijkheid, eigenwaarde en vertrouwen in de eigen persoonlijke ontwikkeling. (Van Der Hulst, 2020).

Ik vind het belangrijk dat kinderen intrinsieke gemotiveerd zijn. Het kind is leergierig en heeft van nature de behoefte om te leren en te ontdekken Van Der Hulst (2020). Het kind kiest zelf het werkje en werkt hier samen aan met een ander kind. Volgens Brouwers (2010) spreekt de onderwijs pedagoog Maria montessori over het feit dat het jonge kind een eigen ontwikkeldrang hebben.

“Ik vind het belangrijk dat kinderen intrinsieke gemotiveerd zijn. Het kind is leergierig en heeft van nature de behoefte om te leren en te ontdekken”

Van der Hulst (2020)

Wat mij ook aanspreekt in een van de uitgangspunten van het montessorionderwijs is de visie op vrije keuze van werkje. Nu rees bij mij de vraag; Hoe je nu kinderen vrij kan laten kiezen en ze toch een bewuste keuze te laten maken. In de praktijk is het de taak van de leerkracht om de werkjes en materialen in klassikaal te bespreken met de leerlingen. Vervolgens loopt de leerkracht rond om de kinderen verder te helpen door het moeilijker te maken of juist beter uit te leggen. Hierdoor blijven de kinderen gemotiveerd om zelf een ontwikkelingswerkje te kiezen. Kinderen gaan hierdoor met meer betrokkenheid aan de slag. ‘We doen wat we willen, maar we willen wat we doen’ geciteerd door Maria Montessori (Brouwers, 2010).

Ik heb in het derde jaar van de pabo een half jaar stage gelopen in het Montessorionderwijs. Ik wilde hierom toch een paar aspecten van dit type onderwijs noemen omdat dit mij aansprak en mee heb gekregen. Ik realiseer mij daarnaast ook dat ik nog niet bekwaam ben voor het montessorionderwijs (daarom ga ik ook niet verder op dit thema). Hier is namelijk een post hbo-opleiding voor. Ik zou in de toekomst graag aan deze opleiding willen volgen.

Maar wat neem ik hiervan mee naar mijn praktijk. In de praktijk stimuleer ik de kinderen eigen initiatieven te nemen. Daarbij bied ik als leerkracht een rijk speel en werk omgeving waarbij de zintuigen voor de kinderen goed wordt benut. Daarnaast mag het kind zelf ook keuzes maken om creatief bezig en hierdoor zichzelf leren te kennen. Denk aan het knopen van zijn jas of het strikken van zijn of haar veters. Doordat het kind zelf keuzes maakt groeit de zelfbewust zijn en daarmee de zelfstandigheid op verschillende vlakken (Brouwers, 2010).

2.1. Leren zichtbaar maken

Op mijn laatste stageschool, School C in Plaats A, is de methode ‘leren zichtbaar’ sinds 2016 geïmplementeerd. De missie van de school achter deze methode luidt; Een verrijkende

methode om het leren voor leerlingen en leerkrachten zichtbaar te maken. Wat mij heel erg aanspreekt in deze methode is dat kinderen eigenaar worden van hun eigen persoonlijke ontwikkeling. De kinderen worden als het ware gestimuleerd om eigenaar te worden van hun eigen ontwikkeling. Deze visie komt vanuit Hattie een onderzoeker uit Nieuw- Zeeland (Amsterdam West Binnen Ring, 2020). Deze methode reikt veel verder, naast zelfstandigheid en motivatie, leren kinderen zelf te evalueren en verantwoordelijkheid te nemen voor hun eigen leerproces.

2.1.1. Leerkuil en succescriteria

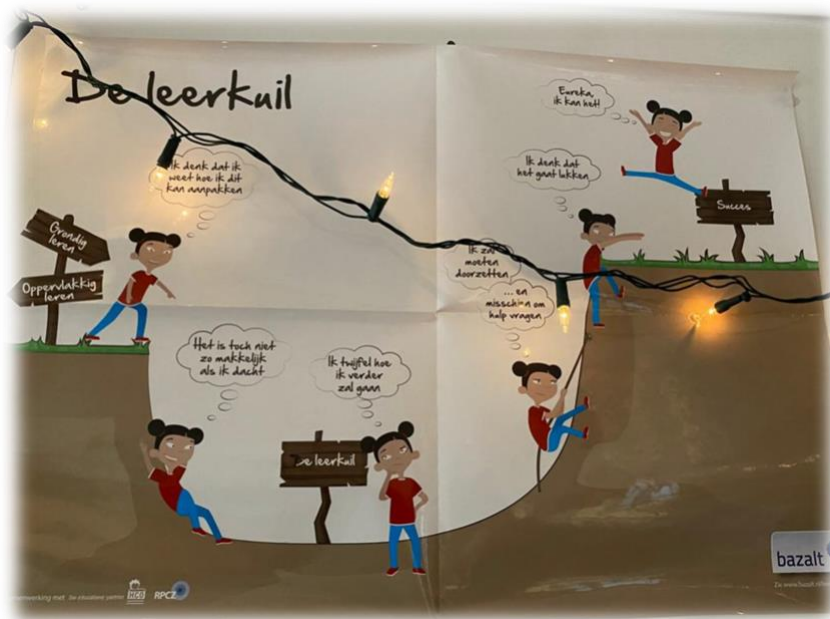
Bij de kleuters wordt op basisschool School C vanuit het “leren zichtbaar maken”, gewerkt met een leerkuil en met succescriteria. Kinderen leren dat ze een eigen werkje zelf kunnen beoordelen en kritisch bekijken zonder dat ze hierbij een leerkracht nodig hebben. Volgens Teitler & Brussel (2012) wordt de zelfstandigheid van kinderen gestimuleerd met uitgestelde aandacht, omdat zij eerst zelf het probleem moeten oplossen of kritisch te kijken. In de praktijk merk ik dat de kinderen en de leerkracht hier veel baat bij hebben. De kinderen weten precies waar zij aan toe zijn. De leerkracht begint de werk les in kleine of grote kring en werkt altijd met een duidelijk leerdoel zodat de kinderen zich bewust zijn van wat zij leren. In de praktijk wordt vanuit ‘het leren zichtbaar maken’ ook gebruik gemaakt van de leerkuil, zodat kinderen visueel worden ondersteund bij hun leerproces. (Hatti, 2014)

Zelf ben ik best wel gevoelig voor positieve of negatieve feedback. Doordat ik als kind weleens faalangstig kon zijn vond ik het fijn als een leerkracht mij tijdens feedback niet op de fouten aansprak maar op hoe je dit kon oplossen. Volgens Teitler & Brussel (2012) wil je kinderen uiteindelijk leren om zelf feedback te kunnen geven op leerproces, aanpak, inhoud en zelfevaluatie. Hierdoor groeit hun zelfstandigheid en zelfbewustheid. De leerkuil is als volgt:

- Ik kan beter in iets worden
- Ik kan hulp worden
- Ik moet het gewoon nog oefenen
- Ik zet door.

De leertaal wordt besproken met de kinderen en hier kan ik dan ook gericht feedback op geven aan de hand van deze voorbeelden aan de kinderen.

2.1.2. Coöperatieve werkvormen

In de instroomgroep heb ik gezien dat deze kinderen in de kring erg bewegelijk zijn en heel graag actief mee willen doen. Coöperatief leren is een onderdeel van leren zichtbaar maken en helpt kinderen tijdens de kleine en grote kring betrokken meedoen.

Coöperatieve werkvormen bestonden al voordat 'leren zichtbaar maken' dit na vele onderzoeken als een goed onderwijstheorie naar buiten gebracht. Volgens Hattie (2014) is coöperatief leren een vorm van Visible Learning. Volgens het onderzoek zijn kinderen actiever en meer betrokken (60 procent van de leerlingen). 'Leren zichtbaar maken' zet coöperatieve werkvormen in het mom van effectieve strategie. Coöperatief oefenen valt onder doelbewust oefenen tot de meest krachtige strategie van leren. Dit zie ik in de praktijk terug. In mijn grote en kleine kring doe ik veel coöperatieve leren werkvormen en hoe vaker de kinderen deze werkvormen oefenen hoe makkelijker het gaat.

De leerlingen nemen ieder hun eigen verantwoordelijkheid, want alle kinderen worden als het ware gestimuleerd om mee te doen. Ik als leerkracht sta buiten de kring en let goed op of alle kinderen wel meedoen en een aandeel hebben aan les en leerdoel. Soms moet ik wat bijsturen of meedoen of kinderen te helpen. Doordat de leerlingen precies weten wat ze moeten doen en wat mijn rol is als leerkracht wordt het voor de kinderen voorspelbaar.

Na de werkvorm heb ik als leerkracht twee belangrijke inhouds om met de leerlingen te evalueren dit is op samenwerking en het bespreken van het leerdoel. Dit doe ik door middel van 'good practice'. Dit begrip betekend een goed voorbeeld geven aan de kinderen. Vaak vraag ik twee kinderen die de opdracht goed hebben uitgevoerd om het te laten zien in de kring aan alle leerlingen. Hattie (2014) schrijft dat 'good practice' is een krachtig middel is om te evalueren met de leerlingen omdat de leerlingen aan de hand van een voorbeeld de goede en slechte aspecten met betrekking tot het leerdoel zichtbaar wordt. In mijn stagegroep zie ik dat de leerlingen goed gaan kijken naar het voorbeeld en dat kinderen enthousiast raken door tips en tops te geven. Ik zie dat het kinderen bewuster worden en ik kan de volgende les weer terugpakken op de tips en tops. Ik merk dat er veel

kinderen zijn die dit dan ook nog herkennen en weten. Hierdoor kan ik als leerkracht goed zien welke leerlingen het leerdoel goed of nog niet zo goed kunnen.

2.1.3. Formatief evalueren

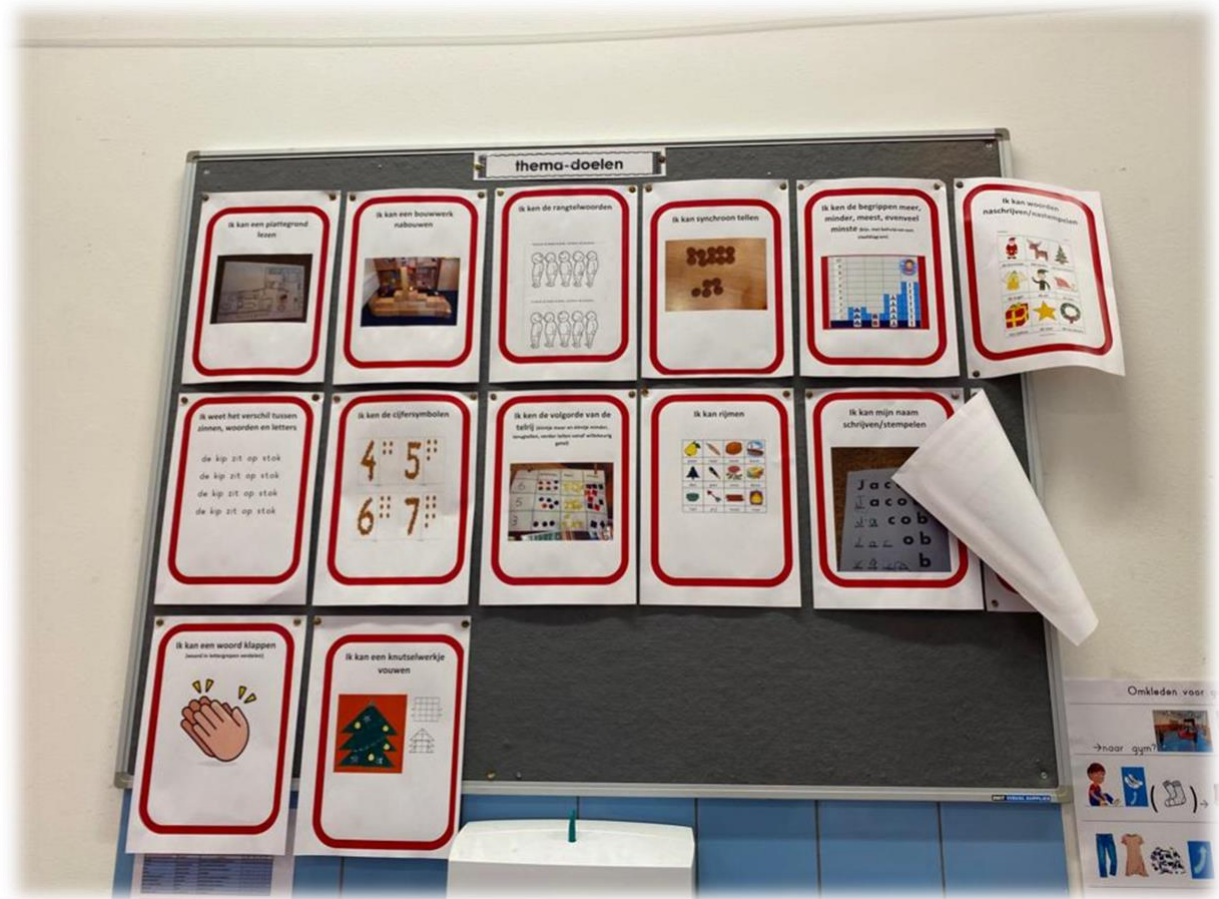
In de kleuterklas is het belangrijk formatief te handelen/ evalueren tijdens de dagelijkse lessen. Formatief evalueren is een proces waarbij leerkrachten de leerlingen vooruit helpen in hun leerproces om het leren zichtbaar te maken (Clarke, 2019). Ik heb opgemerkt dat ik als leerkracht veel bezig was met het observeren en feedback geven tijdens de lessen. Dit gaf mij als aankomend leerkracht beter inzicht in de ontwikkeling van de kinderen, hierdoor kan ik de kinderen veel beter helpen en wist ik wat de kinderen aan het einde van de les lastig vonden, waardoor ik vervolgens de kinderen een verrijkend of een verbredend werkje aan kan bieden. In de methode 'leren zichtbaar maken' is het formatief evalueren ook een onderdeel. Op dit moment werk ik op een 'leren zichtbaar maken' school. In de praktijk draag ik het formatief evalueren uit om de kinderen doelgericht te observeren door tijdens het spelen en werken en het maken van taken. Bij het maken van taken evalueer ik met de kinderen op product en proces niveau (Sjoers, 2019). Product niveau is echt te kijken of het kind het werkje begrijpt. Soms stel ik vragen en soms observeer ik. Dit hangt af van de activiteit. Evalueren op proces niveau hangt ook samen met de motivatie van leerlingen, maar ook of de leerlingen het makkelijk of moeilijk vonden. Ik laat vaak kinderen ook samen evalueren op proces niveau. Of ik vraag het aan kinderen door middel van smileys.

Op mijn laatste stageschool School C in Plaats A is de methode 'leren zichtbaar' sinds 2016 geïmplementeerd. De missie van de school achter deze methode luidt; Een verrijkende methode om het leren voor leerlingen en leerkrachten zichtbaar te maken. Dit onderdeel is het thema geweest van mijn praktijkonderzoek onderzoeksontwerp. Het is belangrijk om als leerkracht verschillende onderwijsontwikkelingen te volgen en daarbij suggesties te kunnen bieden voor verbeteringen voor de klas en school. Ik wilde mij als aankomend leerkracht verdiepen in deze methode en sloot mij aan bij de werkgroep en was aanwezig bij alle vergaderingen. Hierdoor kwam ik erachter dat de meeste onderdelen van deze methode volledig geïmplementeerd waren, maar het onderdeel formatief evalueren werd nog onvoldoend ingezet. Daarbij moest ik goed luisteren naar wat mijn aankomende collega's wilde in de praktijk en daarbij veel gesprekken gevoerd over wat zij miste in de klas of wat juist al goed ging. Daarbij mocht ik leerkrachten observeren in de klas en vervolgens interviewen wat mij weer nieuwe inzichten gaf om het formatief evalueren beter in de praktijk vorm te gaan geven. In het uiteindelijke ontwerp heb ik vanuit de praktijk verschillende formatief evaluatie vormen onderzocht en gekeken en vergeleken met de wensen vanuit de praktijk en de literatuur.

Als aankomend leerkracht is het belangrijk dat ik mijn kennis en ideeën kan overdragen aan mijn toekomstige collega's. Ik vond het best wel spannend om mijn ontwerp met formatief evaluatie vormen te presenteren en aan te bieden. Uiteindelijk viel alles mee en kreeg naast complimenten ook zeker kritische vragen en tips zodat ik mijn ontwerp nog beter kon maken. In het begin vond ik zo'n kritische tip en vraag best wel lastig, omdat ik er heel veel werk aan had gehad, maar uiteindelijk was ik er blij mee want de tips zijn er om het ontwerp en mij verder te brengen.

2.1.4. Foto's praktijk 'leren zichtbaar maken'

De volgende foto's zijn genomen uit de dagelijkse praktijk van mijn klas en stageschool. Deze afbeeldingen zijn in verbinding met de methode 'leren zichtbaar maken'. Onder elke foto schrijf ik de betekenis van de afbeelding en wat dit betekent in de praktijk.

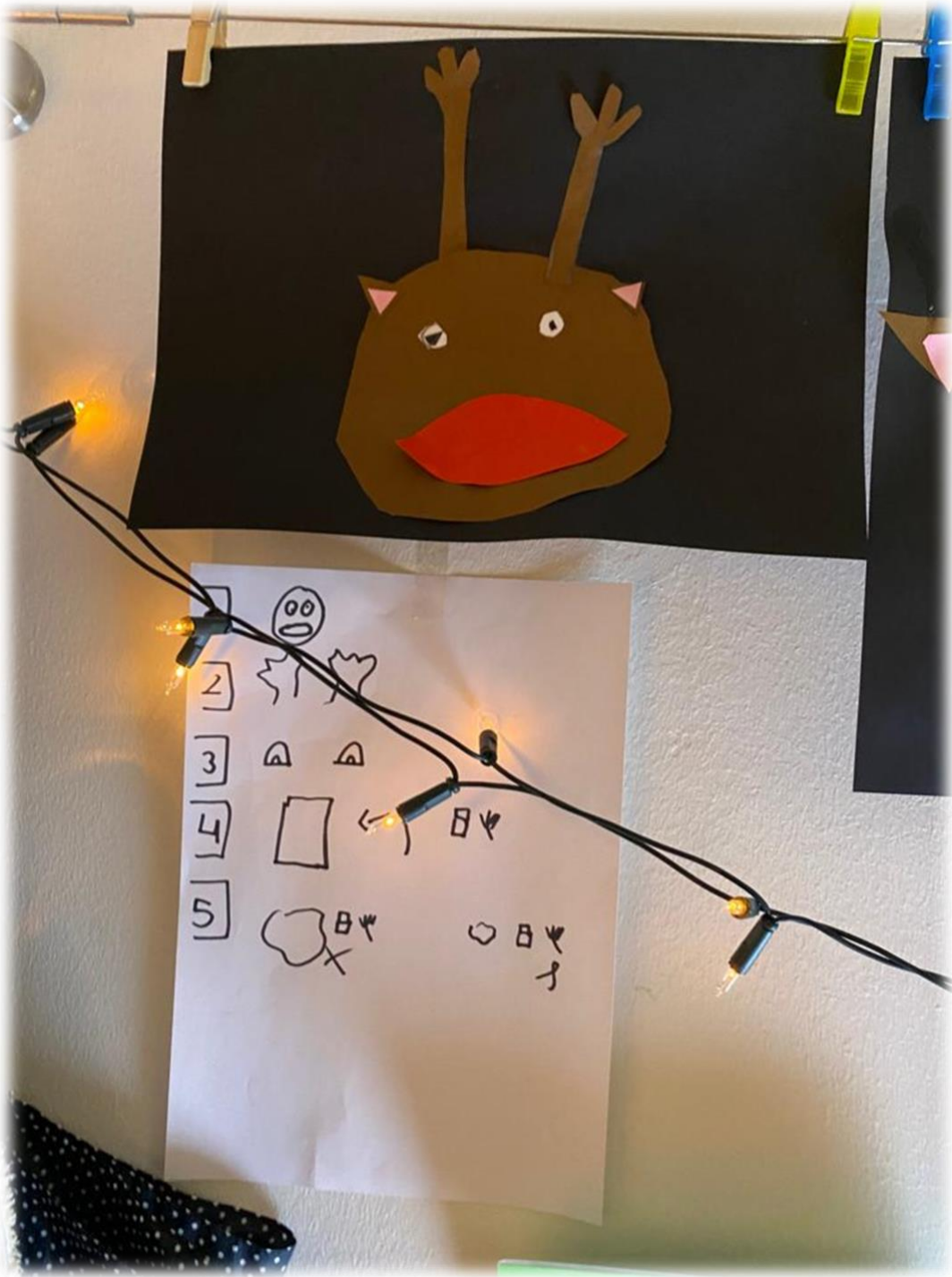

Figuur 1: Door de doelen te benoemen. Wordt het leren zichtbaar (Hattie. 2014).

SUCCESCRITERIA BIJ HET OPRUIMEN

<p>Let op de time timer.</p>	 <p>Moet je veel opruimen:</p> <p>Heb je niet veel op te ruimen:</p>
<p>Luister naar andere kinderen en de juf als zij zeggen dat je op moet ruimen.</p>	
<p>Ik ruim op waar ik mee gespeeld heb.</p>	
<p>Heb je samen gespeeld dan ruim je ook samen op.</p>	

Figuur 2: Succesriteria bij het opruimen

Figuur 3: Succescriteria rendier

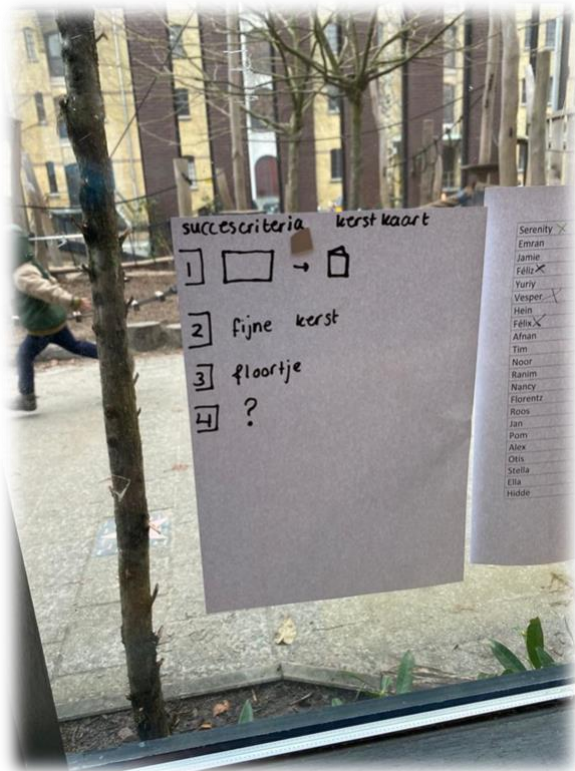

Figuur 4: De acht leerkrachten (foto 1/2). Ik kan met behulp van de acht leerkrachten gericht feedback geven op de het proces van de kinderen (Hattie, 2014).

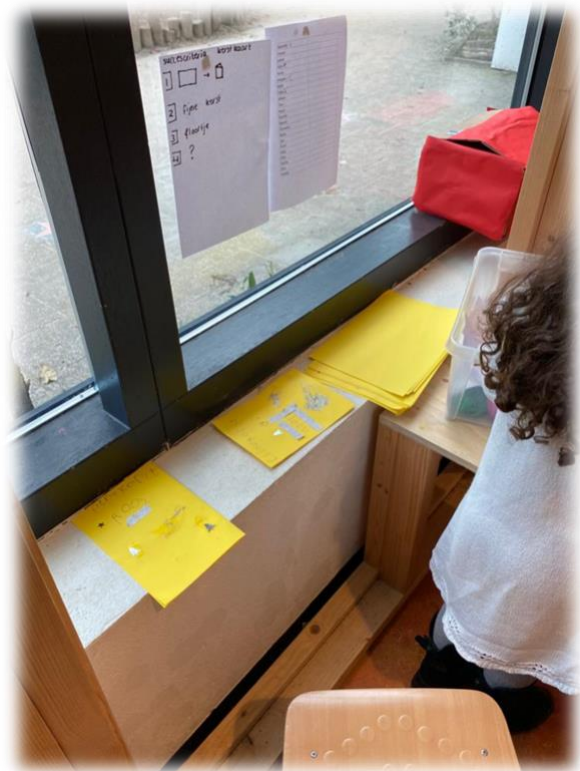

Figuur 5: De acht leerkrachten (foto 2/2).

Van mijn collega F.:

Figuur 6: Foto's collega F. (foto 1/3)

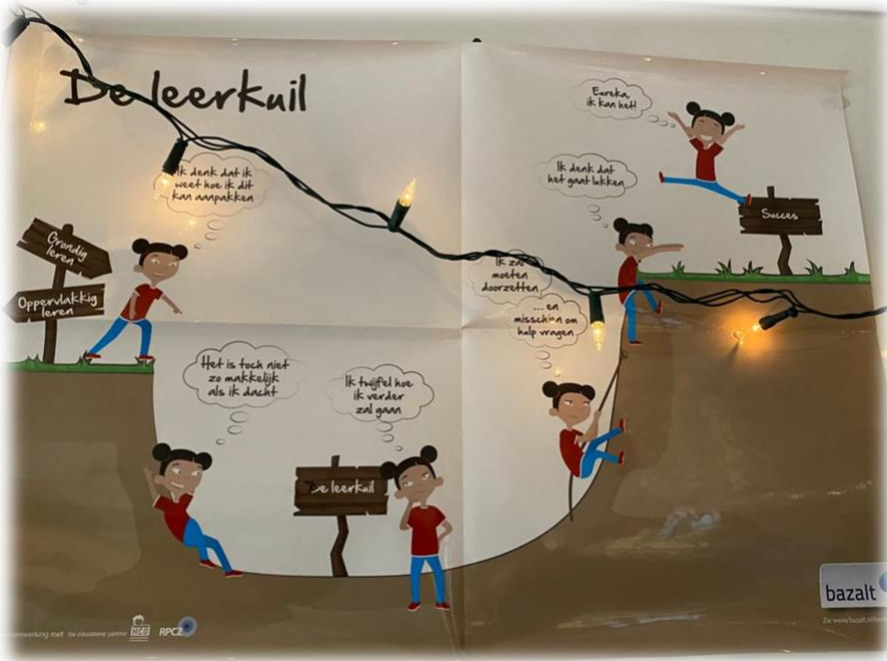
Figuur 7: Foto's collega F. (foto 2/3)

Figuur 8: Foto's collega F. (foto 3/3)

Figuur 9: Succes criteria. Hierbij kan ik als leerkracht passende feedback geven op het product en proces (Hattie,2014).

Figuur 10: De leerkuil

Figuur 11: De tijden, fruit eten, brood eten en naar huis gaan worden zichtbaar voor de kinderen met behulp van foto's van de tijd.

2.2 Het jonge kind ervaring en visie

Hoewel ik ook positieve ervaringen heb gehad tijdens mijn stages in de bovenbouw, heb ik al vanaf het begin van mijn opleiding de voorkeur voor de onderbouw en dan bij voorkeur de kleuters. Kleuters leren spelenderwijs en ontwikkelen zich op veel gebieden.

Door mijn ervaring bij een instroomgroep en een groep 1 /2 bij de kleuters, heb ik gezien dat routine voor kleuters erg belangrijk is. Wanneer de routines wegvallen haken sommigen kleuters af.

Omdat ik zelf best wel flexibel kan zijn is mijn valkuil dat ik weleens chaotisch kan ben. Maar hiervan heb ik geleerd dat daarom juist structuur heel belangrijk is voor de kleuters. Vaste structuur in de dagopening met dagritme en daarnaast liedjes. Het stoplicht tijdens het spelen en werken geeft de kinderen rust. Als leerkracht ben ik verantwoordelijk voor het scheppen van een positief klimaat waarin regels en routine voor kinderen duidelijk zijn en dat hier consequent mee om wordt gegaan, zodat er rust en structuur in de groep komt. Volgens Brouwers (2010) is duidelijkheid geven aan kinderen heel belangrijk zodat het uiteindelijk een routine wordt die elk kind begrijpt en daarin zich veilig kan ontwikkelen. Duidelijke regels en afspraken zijn positief opgesteld, rechtvaardig nuttig en nodig, duidelijk en gelden voor elk kind gelden.

Een belangrijk kernpunt in mijn visie als leerkracht is het ontwikkelen van zelfstandigheid bij de leerlingen. Voor kleuters is dat uitgestelde aandacht. De leerlingen leren op hun beurt, wachten en in de tussen tijd alvast een antwoord te zoeken naar hun vraag. Ik als leerkracht geef de leerlingen voorbeelden van hoe leerlingen zelfstandig een antwoord kunnen vinden. Zij kunnen eerst raad vragen bij een ander klasgenootje en ik loop als leerkracht vaste rondjes. Hierdoor kunnen de kinderen de vraag bewaren en ben ik als leerkracht voorspelbaar.

Door zelfstandigheid van kinderen te stimuleren is uiteindelijk het doel de kinderen het vertrouwen te geven in eigen kunnen en daarmee het doel de intrinsieke motivatie stimuleren. Dat kinderen oprecht geïnteresseerd en betrokken zijn betreft het leerdoel.

Leerlingen die een leerdoel te moeilijk of te makkelijk vinden kunnen gedemotiveerd raken, wat een belemmerende factor is voor de intrinsieke motivatie. De leerkracht biedt dan leerstof aan wat niet aansluit op de zone van naaste ontwikkeling. Als leerkracht speel je in op de leerbehoefte van de leerling en de leerkracht schept weer nieuwe kansen en leerstof aan de leerling om zich verder te ontwikkelen (Van Gorcum,2008).

Als aankomend leerkracht doe ik dit doormiddel van scaffolding. Hieronder word verstaan het aanpassen van het onderwijs van jou als leerkracht om zo de leerling een stapje verder te helpen in het leerproces van zijn of haar eigen niveau (Peeters,2019). Als eerste stelt de leerkracht vast waar een kind zit betreft het leerniveau. Dit doe ik in de praktijk door de leerlingen te observeren en in gesprek te gaan over het leerdoel, zodat ik kan zien waar de leerling staat en nodig heeft. Daarna ga ik als leerkracht een passende activiteit aanbieden aan de leerling om te kijken op welk niveau de leerling dan wel zit en verder helpen. Als leerkracht check ik of het gewenste niveau is bereikt en of de leerling nog sturing nodig heeft. Mijn rol is dus een observerende en coachende rol, waarbij ik het vertrouwen geeft aan de leerling het zelf op te kunnen lossen met aansturing en aanwijzingen van mij als leerkracht.

3. Persoonlijk ontwikkelplan.

3.1. Semester 8 Sterkte/ Zwakte analyse.

3.1.1. Sterke punten

Mijn sterke punten als leerkracht, collega en reflectieve professional zijn;

Ten eerste heb ik als leerkracht het laatste jaar hard gewerkt aan het creëren van een veilig leer en werkklimaat voor mijn leerlingen. Om te zorgen dat kinderen zich veilig voelen heb ik gezorgd voor een duidelijk en voorspelbaar klassenmanagement, met duidelijke regels en door consequent te handelen op de gegeven regels. Daarnaast heb ik gezorgd voor duidelijk routine voor de kinderen. Het bieden van deze structuur kwam o.a. tot stand door het bespreken van de dagindeling, gebruik van hulpjes, een timetimer, een eet ritueel, vaste liedjes, een opruimritueel etc. Ik kan wel zeggen dat ik door zelf te reflecteren en met feedback van mijn collega coach hierin echt grote vooruitgang heb geboekt. Daarbij heeft mijn directrice met een competentie thermometer geobserveerd en daaruit kwam ook dat de kinderen zich rustig en veilig voelde en goed wisten wat de regels waren. Ook hielpen kinderen elkaar en spraken ze elkaar op een positieve manier als ze elkaar bijvoorbeeld wilde helpen. Ook opmerkelijk was is dat de kinderen niet elkaar versterkte in hun ongewenst gedrag en dat zelfs hier een duidelijke regel in was voor de kinderen; "Spreek elkaar hierop aan op een fijne manier en ga elkaar niet na doen en lukt dit niet, kom je naar de juf". Dit was erg goed terug te zien tijdens het spelen en werken. Dit waren erge fijne complimenten van mijn directrice.

Als collega ben ik flexibel. Als er hulp nodig is op school probeer ik altijd te helpen waar ik kan. Wanneer er opeens plannen worden gewijzigd, kan ik mij ook snel makkelijk aanpassen. Als een collega aan mij vraagt of ik wil ruilen of in te vallen ben ik daar ook flexibel in en probeer mijn collega en directrice daarin te helpen. Daarnaast is elke dag in het kleuteronderwijs anders en leer ik weer elke dag bij op pedagogisch, didactisch en reflectief vlak.

Op dit moment ben ik erg goed in het vragen van feedback aan mijn collega's en schakel structureel mijn collega coach of directrice in om even te komen observeren en tips en feedback te geven. Ik heb het idee dat ik hier heel erg van groei. Omdat ik dan 360 graden feedback krijg.

3.1.2. Minder sterke punten

Mijn minder sterke punten als leerkracht, collega en reflectieve professional zijn;

Door een eigen groep te draaien ben ik mezelf als leerkracht goed tegengekomen op een positieve manier. Hier heb ik namelijk veel van geleerd.

Ten eerste wil ik mezelf op het onderdeel de kinderen interactief en samenwerkend leren beter kunnen coachen tijdens de lessen. Dit wordt ook wel coöperatief leren genoemd. Ik moet duidelijker communiceren met kinderen wat ik precies van ze wil en niet vergeten te evalueren zodat kinderen weer van elkaar kunnen leren. Tijdens een les moet ik duidelijk aan de leerlingen benoemen wat ik van ze verwacht en dus duidelijk afspraken maken zodat de leerlingen weten waar zij aan toe zijn. Ook het evalueren van een coöperatief leren les is erg belangrijk, zodat de kinderen weer van elkaar kunnen leren en kunnen spiegelen aan goed gedrag. Daarnaast is coöperatief leren een onderdeel

van de visie 'leren zichtbaar maken' van Johan Hattie (2014) en dus een belangrijk onderdeel om in te zetten in de groep.

Een leerpunt voor mij is het overzicht houden tijdens het spelen en werken. Houden kinderen zich wel aan de regels als ik met een klein groepje aan het werk ben. Weet ik wat de kinderen hebben gedaan en gespeeld.

Het is belangrijk naar ouders direct en gelijk te communiceren wat je van de ouders wil. Ik vond het nog best lastig om tijdens een ouder of gesprek met externe het gesprek niet te romantiseren en gewoon heel duidelijk met de punten te blijven. Mijn valkuil is om te positief te zijn. Maar het is ook superbelangrijk om leerpunten en ontwikkelpunten soms ook weleens kritisch te formuleren naar ouders toe.

Ten derde krijg ik nu veel feedback van mijn coach collega om mezelf te blijven verbeteren. Ik wil nog wel leren om elke dag op mijn eigen handelen te kunnen reflecteren zodat ik steeds beter wordt. Nu vind ik nog veel steun aan een collega coach wat erg fijn vindt, maar ik wil dit ook zelf handelend kunnen uiteindelijk.

3.1.3. Achtergrondsituatie

Mijn LIO heb ik afgerond in februari 2020. Op dat moment stond ik twee dagen voor een groep 1/ 2 met 26 kinderen samen met een duo collega Maaïke. In het begin van dit schooljaar stond ik 2 dagen voor groep 1/ 2 waarvan ik een dag deels begeleid werd door een collega coach. Sinds 1 november 2021 sta ik vijf dagen voor een kleuterklas met coaching van een collega en directrice. In mijn klas zitten nu 21 kinderen. Het is een combinatie, van groep 1 en 2. Aan mijn collega coach en directrice kan ik altijd hulp en feedback vragen.

3.2. POP doelen aan de hand van sterkte/ zwakte analyse

Hieronder ziet u mijn POP (persoonlijk ontwikkelplan). Hierin staan de doelen van de afgelopen praktijkperiode waarin ik reflecteer en evalueer aan de hand van foto's en geschreven reflecties.

Periode 4.3- 4.4

Mijn POP- punten voor periode 4.3 en 4.4 luiden als volgt:

1. Beroepstaak 1: vakdidactisch handelen

Aan het einde van semester 8 ben ik in staat om in te spelen op interactief en samenwerkend leren door structureel coöperatieve werkvormen in te zetten.

2. Beroepstaak 2: Pedagogisch handelen

Aan het einde van semester 8 ben ik in staat om tijdens het spelen en werken het overzicht in de klas te handhaven met duidelijke regels en afspraken.

3. Beroepstaak 3: Samenwerken met ouders

Aan het einde van semester 8 ben ik in staat een positief contact te onderhouden en te communiceren met ouders en externen op een duidelijke en veilige manier.

4. De reflectieve professional

Aan het einde van semester 8 ben ik in staat om tijdens en na de les op mijn eigen handelen te reflecteren en daarbij passende handelingsalternatieven te kunnen toepassen.

Stap 3 hoe pak ik dit aan?

1. In de komende periode wil ik een keer per dag een coöperatieve werkvorm inzetten in een les zodat de kinderen met elkaar samenwerken en op een actieve manier het doel behalen

In mijn professionele redenering; 'Coöperatieve werkvormen zorgen ervoor dat kinderen leren samenwerken en actief betrokken raken met de leerstof' leest je dat ik mij verdiep in de theorie van coöperatief leren Hattie (2014) en Marzano & Heflebower (2013). Ik mijn doelstelling ook laten observeren door mijn praktijkbegeleider. Daarna laat ik mijn praktijkbegeleider feedback geven op het gestelde doel en hebben we een gesprek over de feedback. Aan de hand van feedback kan ik laten zien en concluderen bij resultaten of mijn doel is behaald.

2. Aan het einde van semester 8 ben ik in staat om tijdens het spelen en werken het overzicht in de klas te handhaven met duidelijke regels en afspraken.

Aan het einde van semester 8 ben ik in staat het overzicht in de klas tijdens het spelen en werken te houden en daarbij duidelijk regels en afspraken te geven, zodat het klassenmanagement en ik voor de kinderen voorspelbaar is. To do voor dit doel is

- Duidelijke regels en afspraken maken
- Observatie en vragen rondje instellen
- Time timer
- Raai de kraai inzetten (Visueel materiaal; handpop)
- Mee spelen
- Weektaken, duidelijkheid voor kinderen wat ze elke week of dag moeten doen.
- Kiesbord regels

Overleg met en feedback van collega coach en directeur

Literatuur het jonge kind Helma Brouwer (2019)

3. Aan het einde van semester 8 ben ik in staat een positief contact te onderhouden en te communiceren met ouders en externen op een duidelijke en veilige manier.

Ik mag als aankomend leerkracht de leiding nemen in het gesprek met de externe en zorgen dat alle informatie zo goed mogelijk verteld wordt. Door mijzelf in te lezen in de verschillende gespreksprotocollen en modellen, ken ik daarbij de gespreksfactoren die invloed hebben op het gesprek. Op 15 oktober 2020 heb ik deelgenomen aan het college moeilijke oudergesprekken.

Benodigde theorie hierbij is Bolks (2015) en het boek heet professioneel communiceren met ouders en Meersbergen & Vries (2016) en dit boek heet handelingsgericht werken in passend onderwijs. De

kijkwijzer F1 'gesprekken voeren met ouders' ga ik ook inzetten om mijn manier van communiceren met ouders en externe zo goed mogelijk te ontwikkelen.

Ik heb zelf als oudergesprekken gevoerd en rapporten gemaakt. Dit ging goed de ouders waren tevreden. De gesprekken liepen soepel. Ik vond het nog wel lastig om binnen de 10 minuten te blijven en sommigen gesprekken liepen uit tot 15 minuten.

Daarnaast heb ik mij als aankomend leerkracht gespecialiseerd in de minor orthopedagogiek en veel geleerd van verschillende gedrag en leer ontwikkelingen. Hierdoor heb ik. In een STARR beschrijving reflecteer en evalueer ik mijn ervaringen hierin.

4. Aan het einde van semester 8 ben ik in staat om tijdens en na de les op mijn eigen handelen te reflecteren en daarbij passende handelingsalternatieven te kunnen toepassen.

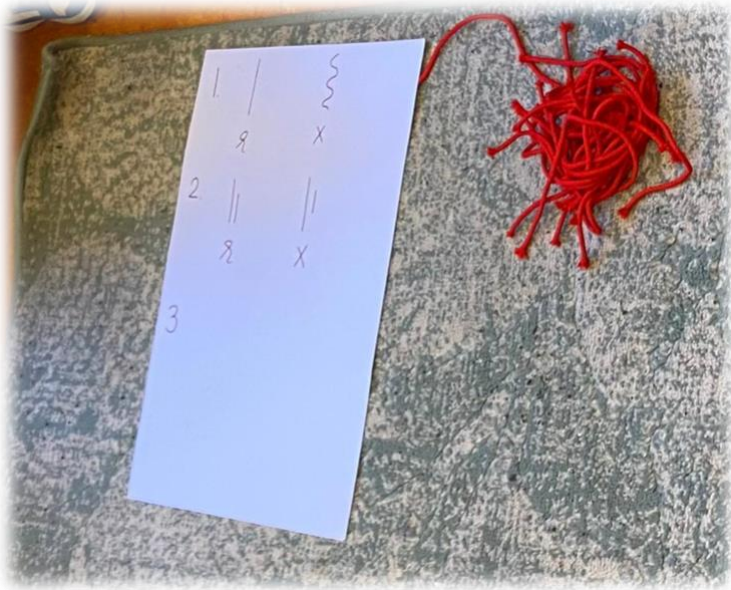
Aan het einde van semester 8 ben ik in staat om mijn eigen knel/ leerpunten te ontdekken tijdens de les en dit in kaart te brengen. Deze leerpunten neem ik mee naar de volgende les en probeer ik voor mezelf een handelingsalternatief te bieden. Lukt dit niet stap ik met dit leerpunt naar een collega of directrice. Ik wil een gastcollege bijwonen van Peter Teitler en zijn boek gebruiken: Teitler (2017).

Resultaten

Beroepstaak 1; vakdidactisch handelen (leren zichtbaar maken op basisschool School C)

- In de komende periode wil ik een keer per dag een coöperatieve werkvorm inzetten in een les zodat de kinderen met elkaar samenwerken en op een actieve manier het doel behalen

Deze periode heb ik in mijn kring activiteiten veel verschillende coöperatieve werkvormen ingezet. In het begin was dit voor mij en de kinderen flink wennen want de kinderen moesten dit gaan oefenen. Hoe vaker de kinderen en ik deze lessen gaf hoe makkelijker het werd. Ik merk op dat hoe vaker ik deze lessen in geef. Hoe meer de kinderen gewend raken aan de werkvormen. Kinderen weten echt wat zij moeten doen en leren daarna van elkaar, met elkaar en op een actieve manier. Bij de video's zie je verschillende filmpjes waarin ik de succescriteria en doelen toepas.

3.3. Professionele redenering Coöperatief leren

Coöperatief leren (onderdeel van 'leren zichtbaar maken') zorgt ervoor dat kinderen leren samenwerken en actief betrokken raken met de leerstof.

Tijdens mijn laatste stage heb ik de coöperatieve werkvormen veel ingezet tijdens de lessen. De coöperatieve werkvorm is een onderdeel van de visie "leren zichtbaar maken" op basisschool School C. Door kinderen actief te betrekken in de groep, kan de leerkracht ervoor zorgen dat de kinderen het gevoel krijgen onderdeel van de groep te zijn, wat het samenwerken bevordert. Door coöperatieve werkvormen leren de kinderen samenwerken, waardoor de kinderen meer inbreng krijgen op hun eigen leerproces. Om deze reden vind ik het belangrijk om in een kleine en grote kring les te geven. In dit betoog beschrijf ik ter illustratie een lessituatie uit de praktijk.

Tijdens de les heb ik o.a. een les aangeboden waarbij de kinderen zoveel mogelijk voorwerpen uit de klas moesten zoeken die beginnen met de letter S. De kinderen kregen de opdracht om samen op zoek te gaan naar voorwerpen. De kinderen gingen actief zoeken, trokken samen op en hadden plezier. Alle kinderen deden mee. De les wordt leuker en de leerstof lijkt beter te beklijven. Door dit vaker in te zetten heb ik gezien dat kinderen meer met elkaar overleggen en elkaar opzoeken. Het is wel belangrijk dat de methode aansluit aan de leeftijd van de kinderen.

Coöperatief leren is na vele onderzoeken als een goed onderwijsconcept naar buiten gebracht. Volgens Hattie (2015) is coöperatief leren een vorm van Visible Learning. Volgens het onderzoek zijn kinderen actiever en meer betrokken (60 procent van de leerlingen). 'Leren zichtbaar maken' zet coöperatieve werkvormen in onder het mom van effectieve strategie. De meest krachtigste manier van leren.

In deze maatschappij is het belangrijk dat je kan samenwerken maar daarnaast ook jouw persoonlijke inbreng te geven en daardoor ga je sterker in je schoenen staan. Twee belangrijke vaardigheden volgens Marzano & Heflebower (2013) zijn jezelf kennen, beheersen en begrijpen en interactie met

anderen. Deze vaardigheden zijn nodig om je in de 21^e eeuw staande weten te houden en daarom voor elk kind noodzakelijk is om te leren. Dit komt aanbod tijdens coöperatieve strategieën.

Hoewel ik samenwerken erg belangrijk vind, is dit voor mij soms wel spannend. Je moet bij coöperatieve werkvormen veel meer loslaten dan bij een klassikale les waarbij de leerkracht alles in de hand denkt te hebben. Bij coöperatieve werkvormen kan ik niet constant zien of alle groepjes of duo's het wel goed doen of bezig zijn. Het is niet dat ik een controlefreak ben, maar het is wel belangrijk dat kinderen de ruimte ?. Een lesgeven hoeft niet altijd uit de leerkracht te komen. Dan ga je zien dat veel kinderen baat hebben bij de ruimte doordat ze veel gemotiveerder en creatiever worden. Ze gaan uiteindelijk veel actiever leren.

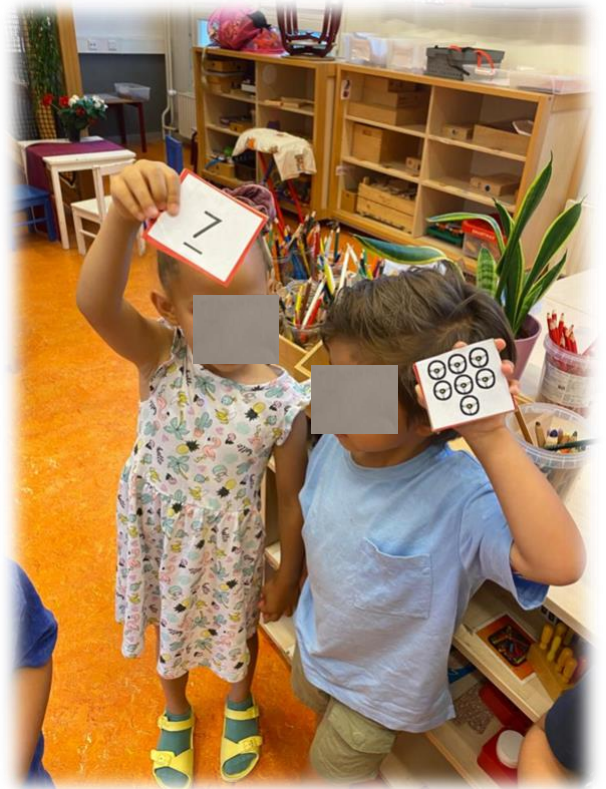
Een kritisch noot uit het onderwijs volgt dat volgens Hattie (2015), de leerkracht de werkvorm wel op een goede manier moet inzetten en regelmatig gebruiken want anders heeft het weinig effect. In de praktijk komt het voor dat deze werkvorm nog niet altijd actief wordt ingezet, terwijl de school deze visie voor de ouders naar buiten brengt.

Een ander tegengeluid is dat er juist per kind een individueel lesplan moet worden gemaakt. De nadruk ligt dan veel meer op de individuele ontwikkeling. Het verschil tussen kinderen in ontwikkeling wordt hierin meer erkend. Coöperatieve werkvormen zouden overbodig zijn omdat het geen of minder invloed zou hebben op de naaste ontwikkeling (Karpov, 2014).

Mijn ervaring is dat coöperatief leren een krachtige strategie is die ook in de praktijk zijn vruchten oplevert. Ook uit onderzoek is gebleken dat het daadwerkelijk effect heeft voor een grote groep leerlingen (60%) Voor de overige 40% van de onderzochte groep zou wellicht een meer individuele benadering gewenst zijn. Het één sluit het ander niet uit. Deze strategieën kunnen mijns inziens best samengaan. Wat betreft de beoogde groei en ontwikkeling in het samenwerken met anderen, kan mijns inziens worden gezegd dat de mate waarin dit gebeurt per kind verschilt. Vanuit de zone van naaste ontwikkeling is dat een logische redenering. Het kan bijvoorbeeld betekenen dat voor het ene kind er geoefend wordt in overleg, terwijl het andere kind voor het eerst samen iets onderneemt. Voor beide kinderen geldt dat ze kunnen profiteren van deze strategische werkvorm. Dit pleit voor deze werkvorm.

Figuur 12: Op deze foto zie je kinderen betrokken en actief luisteren en vertellen, wat wederom ook het les doel was. Daarnaast zie je dat alle kinderen samen tegelijkertijd meedoen met de kringactiviteit. (Binnen en buitenkring)

3.4. Leerwerktaak structuur bieden in de onderbouw

Beroepstaak 2 Pedagogisch handelen.

Aan het einde van semester 8 ben ik in staat om tijdens het spelen en werken het overzicht in de klas te handhaven met duidelijke regels en afspraken.

Ervaring kleuterklassen

In februari 2020 ben ik gestart met een instroomgroep tot juli. Het schooljaar 2020/2021 heb ik twee/ drie dagen voor een kleuterklas gestaan. Ik draai nu 5 dagen per week een groep 1 en 2 klas. In deze klas zitten 23 kinderen. 12 jongens en 11 meisjes. Ik werk op School C in Plaats A. Tijdens deze werk stages heb ik veel ervaring en kennis opgedaan om de kleuters zoveel mogelijk structuur te bieden. In deze leerwerk taak beschrijf ik mijn afspraken en regels die ik hanteer in mijn kleutergroep.

<i>Aspecten van de onderwijssituatie</i>	<i>Aandachtspunten</i>	<i>Aantekeningen</i>
<i>Organisatie</i>	<p>Wat is de klassenopstelling? Hoe is de planning van de dag? Zijn er dagritme kaarten aanwezig? Homogene of heterogene groep? Vanwaar deze keuze?</p>	<p>Er is een kring om een ronde tafel heen. Er staan Tafelgroepjes waar kinderen aan kunnen werken/ eten of drinken. In de hoek staat een twee verdiepingshuis, met de lees en huishoek. Er staat een wasbak. In de klas staan lage kasten met ontwikkelingsmateriaal. Op de gang staat een houten huis. Dit wordt gebruikt voor thema's (heksenhoek, pietenfabriek). Op de gang is ook een bouwhoek. Ik maak elke week een weekrooster. In dit rooster staan ook de leerdoelen beschreven. Op het bord hangt elke dag het dagrooster met kaartjes. Heterogene groep. De keuze hiervoor is dat er hierdoor verschillende leeftijdgenoten bij elkaar in de klas zitten. De kinderen kunnen hierdoor van en met elkaar leren. Ook voor de kinderen die langer blijven kleuteren, blijven in de kleuterklas met kinderen die zij al kennen.</p>

<p><i>Inloop</i></p>	<p>Hoe laat begint de school? Hoe laat komen de kinderen binnen? Wat doet de leerkracht? Wat doen de kinderen? (kiezen, plannen maken, spelen, in de kring zitten)? Wat doen ouders als ze in de klas zijn? Hoe wordt duidelijk gemaakt dat de ouders de klas moeten verlaten en de klas gaat beginnen?</p>	<p>De inloop van de school is van 08:20 tot 08:30. De kinderen komen in de rij staan en wachten tot 08:30 en nemen afscheid van ouders. Om 08:30 lopen de kinderen met mij mee vanaf het schoolplein naar de klas. Ik begroet de kinderen en heet hen welkom. De kinderen komen in de rij staan. We lopen in een rij naar binnen. De kinderen hangen hun jas en tas op. Ik help de kinderen en maak een praatje met de kinderen. Daarna ga ik bij de deur staan en begeleid de kinderen naar binnen. De kinderen gaan in de kring zitten en we beginnen direct met de dagopening. Door covid- 19 zijn er geen ouders welkom op school. De ouders nemen buiten bij de deur afscheid van de kinderen. Ik klap buiten in mijn handen en zeg dat de kinderen mogen zwaaien naar de papa's en mama's en dan lopen we naar binnen.</p>
----------------------	--	---

<p><i>Kring</i></p>	<p>Hoe vaak/wanneer is er een grote kring? Hoelang duurt de kring? Hebben de leerlingen een vaste of wisselende plek? Wie bepaald de opstelling? Welke activiteiten vinden plaats in de kring? Hoe worden de beurten verdeeld? Komen alle kinderen aan de beurt? Werkt de leerkracht met een kleine kring? Hoe lang duurt de kleine kring? Wat doet de rest van de groep?</p>	<p>Een of twee keer per dag een grote kring. De kring duurt circa. 15/ 20 minuten. De kinderen hebben in de kring een wisselende plek. De kinderen mogen zelf weten waar zij gaan zitten. Soms wissel ik de kinderen voordat we beginnen in de grote kring omdat ik de combinatie niet goed genoeg vind. Of ik spreek met deze kinderen af dat ze goed mee doen in de kring en geef de kinderen bewust het vertrouwen. In de grote kring: De dagopening; Openingslied, hulpjes kiezen, dagplanning bespreken, dagen van de week bespreken met bijhorend lied, weer bespreken met kaartjes, bespreken welke kinderen er op school zijn en welke niet en vertelbeurten. De hulpjes mogen altijd vertellen en als ik tijd over heb meer kinderen. Op maandag mogen er meer kinderen vertellen in de kring en doe ik een coöperatieve werkvorm in de kring. Binnen buiten kring of high five. De kinderen mogen dan aan elkaar vertellen wat zij in het weekend hebben gedaan. Naast de dagopening worden in de grote kring vinden de volgende activiteiten plaats; bespreken van weektaken, voorlezen, kanjertraininig, Engels, thema opening, reken en taal thema lessen. Ik werk in een kleine kring. Ik geef vooral reken en taal les aan de kleuters in de kleine kring. Groep 1 en 2 apart. Ik geef ook verrijking, verbreding en verdieping in de kleine kring en</p>
---------------------	---	---

		<p>differentieer hierin met verschillende groep samenstellingen.</p> <p>De kleine kring duurt 10 a 15 minuten.</p> <p>De rest van de groep speelt en werkt op een rustige stemvolume. De timer zet ik op 15 minuten en raai de kraai zet ik op mijn stoel. Dit betekent dat de kinderen mij niet mogen sturen zolang de timer loopt. De kinderen moeten elkaar om hulp vragen. Daarnaast hou ik mijn oren en ogen open en kijk ook rond in de klas. Vaak loop ik ook een rondje om te kijken of alles goed gaat.</p>
--	--	--

<i>Aspecten van de onderwijssituatie</i>	Aandachtspunten	Aantekeningen
<i>Zelfstandig werken</i>	<p>Maakt de leerkracht gebruik van een intermediair (bijvoorbeeld een beer op de stoel)?</p> <p>Maakt de leerkracht gebruik van een stoplicht.</p>	<p>Tijdens de kleine kring maak ik gebruik van raai de kraai. Raai de kraai zet ik voor het kiesbord. Ik gebruik raai de kraai ook als ik meespeel in een hoek.</p> <p>Ik maak gebruik van een stemstoplicht om op een visuele wijze aan kinderen te laten zien hoe hard ze waar mogen praten. Ik maak gebruik van een timetimer om de kinderen bewust te maken van de tijd die zij hebben.</p> <p>De kinderen mogen zelf kiezen op het kiesbord met hun kieskaartje. De kinderen hebben per week 2 a 3 weektaken. Die onder begeleiding van mij en zelfstandig worden uitgevoerd. De kinderen mogen zelf kiezen wanneer zij dit uitvoeren. Ik hou dit bij met een zichtbaar lijstje voor de kinderen en vink de kinderen af die zijn geweest. Soms laat ik de kinderen in tweetallen kiezen om het samenspel/ werking te bevorderen.</p> <p>Vaak zit ik als leerkracht naast het kiesbord en help zo nodig de kinderen kiezen. Soms kies ik voor een kind als dit nodig is. Tijdens het spelen en werken ga ik vaak op twee vaste plekken staan. Dit is een plek waar ik over de hele klas een goed overzicht kan houden en vanuit deze plek kan bijsturen.</p>

<i>Buitenspelen</i>	Hoeveel tijd is er per dag voor buitenspel? Mogen de kinderen vrij kiezen wat en waar ze willen spelen? Wat doet de leerkracht?	Per dag is er twee keer 45 minuten tijd vrij voor buitenspel. De kinderen mogen zelf kiezen waar zij mogen spelen. De kinderen moeten aan mij vragen of zij een fiets of schep etc. uit de schuur mogen pakken.
<i>Spelen in het speellokaal</i>	Hoe vaak per week spelen de kinderen in het speellokaal? Welke materialen zijn er in het speellokaal?	De kinderen spelen een keer per week in het speellokaal en een keer per week krijgen de kinderen gym van een gymdocent. Allerlei klimmogelijkheden, matten, hoepels, ballen, paddenstoelen, lijnen op de grond etc.

Routines	Afspraken
Inloop	De leerkracht begroeten. De leerkracht begroet de kinderen en maakt een praatje. De leerkracht gaat om 08:30 met de kinderen naar binnen (covid-19).
Speelleertijd	Timetimer aan. Spelwerkstem : laten zien opstemstoplicht Lied: "Luister even allemaal en kijk naar mij doe je handen in je zij". De kinderen komen allemaal gelijk naar mij. 10 minuten voor het opruimen herinner ik de kinderen hieraan door even te klappen en de aandacht te eisen. Ik vertel de kinderen dat ze dan nog 10 minuten mogen spelen. De bouwhoek en de huishoek geef ik 5 minuten van te voren een seintje dat ze alvast moeten opruimen. Dit doe ik bewust zodat de kinderen niet in de knoop komen met de opruimtijd. Raai de kraai op de stoel: Niet kiezen en de juf niet storen. De kinderen moeten eerst aan mij vragen, als ze ergens anders willen spelen of werken. De kinderen kiezen zelf met naamkaartje op het kiesbord. Het aantal stippen bij de hoek, zegt hoeveel kinderen er mogen spelen. Dit is voor de kinderen zichtbaar.

	De kinderen moeten elke week 3 weektaken maken. De kinderen mogen zelf kiezen wanneer.
Opruimen	<p>Lied: "Luister even allemaal en kijk naar mij doe je handen in je zij". De kinderen komen allemaal gelijk naar mij. Daarna kan ik vertellen dat we bijvoorbeeld gaan opruimen.</p> <p>De kinderen ruimen eerst hun eigen werkje/hoek op en daarna moeten ze naar mij komen om te vragen waar ze kunnen helpen met opruimen. Soms zeg ik dat ze op de succescriteria moeten kijken. Ik wissel dit af.</p> <p>De laatste 2 a 3 minuten tel ik af van 10 naar 0. De kinderen moeten nu goed opletten op de tijd. Als ik bij 0 ben mogen de kinderen die klaar zijn met opruimen alvast hun tas pakken voor fruit of brood eten.</p> <p>De hulpjes controleren als laatste of alles goed is opgeruimd.</p>
Eten en drinken	<p>De kinderen zitten op vaste plekken.</p> <p>De kinderen eten 10 minuten stil. Timer plus stilstoplicht.</p> <p>Na die 10 minuten lees ik altijd voor of de kinderen kijken een filmpje van schooltv.nl.</p> <p>Kinderen nemen fruit mee, geen zoetheid.</p> <p>De kinderen drinken water ipv. Zoete dranken.</p>
Naar het toilet	<p>Wc ketting. De kinderen mogen altijd zelfstandig naar de wc.</p> <p>Tijdens de kringlessen moeten de kinderen het eerst aan mij vragen.</p> <p>Tijdens het buitenspelen vragen de kinderen het ook aan mij.</p> <p>Heeft het kind in zijn of haar broek geplast moeten de kinderen zichzelf proberen om te kleden.</p> <p>Heeft het kind gepoept in zijn of haar broek, wordt mama of papa gebeld om het kind te verschonen.</p>
Naar buiten gaan	In de rij naar buiten. De klas is op de 1 ^e etage dus het is veiliger om met alle kinderen tegelijkertijd naar buiten te gaan.
Buitenspel	De kinderen moeten aan mij vragen als ze iets uit de schuur willen pakken.
In het speellokaal	<p>Drie keer klappen is op de grond zitten.</p> <p>De kinderen beginnen altijd op de bruine bank naast de muur.</p>

De kinderen mogen niet onder de matten van het klimtoestel.
Niet meer dan drie kinderen in de rij voor een klim/ glij activiteiten.

Observeren van het aanleren en in standhouden van regels.

- *Regels geven aan wat wel en niet is toegestaan. Regels stellen grenzen aan gedrag. Bij jonge kinderen is de wijze waarop regels aangeleerd en in stand worden gehouden van groot belang.*

Handelingen van de leerkracht	Voorbeelden
Aanleren en in stand houden van de regels	<ul style="list-style-type: none"> • Ik wijs naar het visuele hulp (timer, raai, stoplicht etc.). • Ik benadruk positieve gedragingen ten opzichte van de regels. • Ik vraag aan de kinderen wat de regels zijn. • Ik spreek kinderen aan als ze een regels niet naleven of niet begrijpen. Ik leg de regel nog een keer uit. Na twee keer niet luisteren is ongeveer. 2 minuten op het nadenk stoeltje. Bij sommigen kinderen zet ik de timer. (vooral jonge kinderen) • Ik vertel mijn emotie aan de kinderen of stel kinderen de vraag; Kijk ik boos/ verdrietig of blij etc. De kinderen moeten dan kiezen, hierdoor laat ik zien dat ik iets niet of wel leuk vindt. Ik speel soms ook om boos te reageren, zodat een kind leert dat iets echt niet mag. • Ik ga vaak op een plek staan in de klas waar ik alle kinderen goed in de gaten kan houden en kan bijsturen waar nodig. • Ik zeg tegen jongere kinderen dat ze dingen aan oudere kinderen moeten vragen (De oudere kinderen helpen de jongere kinderen). • Succescriteria inzetten bij werkjes, gedragingen, opruimen of aan en uitkleden.
Visueel maken van regels (pictogrammen, rollenspel e.d.)	Timetimer Pictogrammen dagschema

	<p>Pictogrammen dagen van de week. Pictogrammen weektaken Naamkaartjes (kieskaartjes) Rollenspel kaartjes met plaatje voor huishoek. Doelen poster met plaatjes Geef me de vijf picto voor de kring: ik zie goed, mijn handen zijn stil, mijn oren luisteren, mijn ogen kijken, en ik ben stil. Stemmen stoplicht met picto's. Weerbericht kaarten picto's Hulpjes kiezen met naamkaartjes. Succescriteria Bouw voorbeelden voor de bouwhoek: thema afhankelijk.</p>
Handigheidjes en foefjes om gedrag te corrigeren of te belonen (Knipogen, kind aanraken e.d.)	<p>Kind zachtjes aantikken. Zwaaien bij ophalen en wegbrengen. Wijzen naar de pictogrammen, timer etc. Liedjes zingen Klappen in mijn hand. Rechtop zitten. Stilteken hand in de lucht.</p>
Rijmpjes en liedjes	<p>Dag opening "Hallo allemaal, hallo allemaal fijn dat jij er bent. Klap mee ei ei ei..." Dagafsluiting: "Dag allemaal, dag allemaal fijn dat jij er was. Zwaai mee. Zwaai zwaai zwaai..." Luisterlied: "Luister even allemaal en kijk naar mij doe je handen in je zij". Voor in de rij: "In de rij, in de rij in de rij rij rij ..." De kinderen leren bij elk thema nieuwe liedjes en rijmpjes passend bij het thema.</p>

3.5. Reflectie leerwerktaak: Structuur bieden in de onderbouw.

Deze werктаak heeft mij als leerkracht geholpen om aan kleuters meer structuur te bieden tijdens de dagelijkse kringlessen, spelwerkmomenten, overgang/vrije momenten en de kleine kring. Een positieve eigenschap van mij is dat ik flexibel ben. Daarin is mijn valkuil wel dat ik chaotisch kan zijn. Hier heb ik in mijn stageklas veel aandacht aan moeten besteden. Dit was echt een leerpunt voor mij als aankomend leerkracht. Uiteindelijk heb ik samen met mijn praktijkbegeleider gezocht naar een goede en vaste structuur voor kleuters. Mijn *praktijkbegeleider heeft hier veel tips en feedback voor gegeven. Na een aantal keer oefenen heb ik deze structuur eigen gemaakt. Hierdoor ben*

ik veel voorspelbaarder en betrouwbaarder voor kleuters. Volgens Brouwers (2019) houden kleuters van gewoontes en routines. Dit geeft kleuters zekerheid en houvast. Een terugkerend dagschema en dezelfde regels wordt door kleuters dus als zeer prettig ervaren.

3.6. STARR(T) Contact ouders, collega's en externen

Beroepstaak 3; Samenwerken met ouders, collega's en externen.

- Aan het einde van semester 8 ben ik in staat een positief contact te onderhouden en te communiceren met ouders en externen op een duidelijke en veilige manier.

Oudercontact met moeder, intern begeleider/ praktijkbegeleider en duo collega. Passend bij beroepstaak; samenwerken met ouders, collega's en externen.

Situatie:

In mijn laatste half jaar LIO is mij gevraagd om de instroom groep te draaien in Plaats A op basisschool School C. In de groep kreeg ik een leerling in die vanaf de peuterspeelzaal naar een speciale opvang ging voor kinderen met moeilijk gedrag. Het ging gelukkig weer goed op deze speciale opvang en de leerling kwam bij mij in de klas. Na een aantal weken kreeg de leerling erg veel huilbuien, woede uitbarsting, weglooptgedrag en storend gedrag tijdens overgangen, het buitenspelen en het spelen en werken. Daarnaast vertelde deze leerling dat mama haar weleens pijn deed thuis. Moeder verbleef in een moeder/ kind huis woning en had een maatschappelijk begeleider voor de laatste fase van begeleid wonen.

Taak

Ik kreeg als aankomend leerkracht de taak om verschillende betrokkenen in te lichten. Zo heb ik eerst een gesprek gehad met de internbegeleider/ praktijkbegeleider en duo collega hierover en verschillende ontwikkelingen en opvallende zaken van de leerling besproken en vastgesteld in een handeling plan/ notitie. Mijn taak hierin was elke dag het gedrag en ontwikkelingen te noteren. Door dit te noteren zorgde ik ervoor dat ik duidelijk overzicht heb en dit tijdens gesprekken met externen en ouders erbij kan pakken om mijn bevindingen te delen en hierdoor sterker te bekrachtigen. De afspraken verder waren dat ik en mijn duo collega de moeder zouden inlichten over het gedrag op school. De intern begeleider zou zorgen voor verder contact met het speciale kinderopvangcentrum en haar vorige orthopedagoog. In dit gesprek moest ik vervolgens aanwezig zijn met alle betrokkenen. Mijn taak hierin was dat mijn bevindingen te delen. In September 2020 heb ik een praktijktraining 'moeilijke oudergesprekken' gevolgd die hierbij goed van pas kwam.

Actie

Dit was mijn eerste actieve rol als aankomend leerkracht in een moeilijk oudergesprek waarin ik deel van uitmaakte, omdat dit mijn eerste keer was heb ik mij verdiept in de literatuur. Ik heb een weblecture bestudeerd van Martine Hart over slechtnieuwsgesprekken. Deze kennis kon ik gebruiken op het eerste gesprek met moeder.

Ten eerste is het belangrijk de ouders zo snel mogelijk uit te nodigen, het nieuws in het gesprek gelijk concreet en duidelijk over te brengen (de klap gelijk uitdelen). Ten tweede is het belangrijk de ouders even een moment nadenk tijd te geven (klap ontvangen). Ten derde moet je als leerkracht hulp geven, oplossingen bieden, maar ook naar de ouders luisteren (klap verwerken). Als laatste kan je als leerkracht verschillende oplossingen aanbieden, maar je kan natuurlijk ook een nieuw gesprek inplannen (Bolks, 2011). Mijn duo collega heeft de kijkwijzer van Bolks (2011) ingevuld.

Resultaat

1^e gesprek (Duo collega, ikzelf en moeder)

In dit gesprek nam ik de leiding. Ik vertelde eerst alle gedragingen en dingen die ik in de klas zag van de leerling en vertelde welke invloed dit heeft op de leerling zelf en de klasgenoten. Daarna liet ik het even rusten en gaf de moeder nadenk tijd. Omdat deze moeder een vrouw is met een laagbegaafdheid, gaven wij haar extra tijd en boden haar daarom ook een kopje koffie/ thee aan, zodat zij het nieuws even kon laten bezinken. Al kort daarna kwam moeder met bevestigingen dat dit thuis ook gebeurde en werd de leerling door moeder best wel negatief neergezet. Vervolgens hebben wij het gesprek positief afgesloten door te benadrukken dat we de leerling een enthousiast en leuk meisje vinden en dat wij alles willen doen om haar bij te staan in deze ontwikkeling. Moeder vroeg heel duidelijk wat er nu ging gebeuren. Ik heb verteld dat we het fijn zouden vinden om hier met de orthopedagoog en intern begeleider een gezamenlijk gesprek over kunnen willen hebben, zodat wij handvatten kunnen krijgen om de ontwikkeling van de leerling zo goed mogelijk te kunnen stimuleren en helpen.

2^e gesprek (Duo collega, Intern begeleider, moeder, pleegmoeder moeder, maatschappelijk werker gezin, orthopedagoog en ikzelf)

Dit gesprek leidde de intern begeleider. Bij lastige en ingewikkelde gesprekken met veel betrokkenen is de procedure op deze school dat of de intern begeleider of de directeur het gesprek leidt. We startte met een voorstelronde, daarna mochten alle betrokkenen wat vertellen en kwamen we tot een gezamenlijke afspraken. Het uiteindelijke resultaat was dat de moeder en leerkrachten dezelfde regels en handelingen moesten verrichten als kind een woede uitbarsting kreeg. Dit was uiteindelijk de time-out stoel en de boosheid thermo meter. De orthopedagoog kwam een aantal keren observeren in de klas.

Reflectie

De stappen van gesprekstechniek voor moeilijke gesprekken van Bolks (2011) hielpen mij echt om het gesprek gestructureerd te laten verlopen. Ook het rust moment tijdens het eerste gesprek was erg fijn, hierdoor kon de moeder echt even tot adem komen en rustig worden. Boks (2011) zegt dat je na de verwerking van de klap samen met de ouders niet altijd naar de volgende stap hoeft te gaan. Soms

is het belangrijk om het even te laten rusten en een vervolgspraak in te plannen of de vervolgacties en of oplossingen bespreekbaar te maken. Moeder vroeg zelf direct wat wij gingen doen. Hierdoor vertelde ik aan haar dat wij graag nog een ander gesprek wilde met externe etc. Dit pakte de moeder gelijk goed op en stond hier ook voor open.

Kort daarna stond het volgende gesprek gepland. Ik was deze keer niet de gespreksleider, maar ik moest wel vertellen wat ik had gezien in de klas. Dit vond ik best wel spannend, want er waren best wel veel betrokkenen. Ik wist ook niet hoe moeder deze keer ging reageren. Gelukkig stemde moeder in met het plan en hebben we gezamenlijke afspraken gemaakt.

In het gesprek werd er best wel kritische vragen aan moeder gesteld. Of zij het kind sloeg thuis. De maatschappelijk werker nam het voor haar op en vertelde dat zij dit ooit weleens had gedaan, maar dit nu nooit meer doet. Toen het gesprek was afgelopen en ik naar huis ging, ving ik per ongeluk op van pleegmoeder van moeder en maatschappelijk werker dat het thuis eigenlijk helemaal niet zo goed ging en dat zij zich eigenlijk zorgen maakte. Dit vond ik best wel vervelend om te horen voor de leerling. Daarnaast hadden we net een gesprek gehad hierover en werd dit niet benoemd. Later heb ik dit nog aangegeven bij mijn intern begeleider en vertelde dat zij waarschijnlijk moeder in bescherming namen. We hebben toen later afgesproken om goed op signalen van kind te letten en advies gevraagd bij veilig thuis. Het advies was om de leerling goed in de gaten te houden en alle zorgen over de leerling te noteren en op te schrijven. Dit deden we gelukkig al. Als persoon deed dit mij best wel veel en nam ik deze zorgen ook mee naar huis. Door mijn hart te luchten bij een collega en daarover in gesprek te gaan vond ik erg fijn. Hierdoor kon ik het beter loslaten naast het werk.

Transfer

Deze situatie zou zich best nog een keer kunnen voordoen. Als ik kijk naar de kijkwijzer van Bolks (2011) en na het gesprek en feedback van mijn praktijkbegeleider zou ik de inleiding korter en zakelijker willen houden. Ik vond de opening nu te langdradig en herhaalde teveel. De boodschap had wel iets korter en bondiger verteld mogen worden. Wat ik de volgende keer zeker wel weer zou meenemen is dat ik aandacht en gaf aan het gevoel van de ouder, ik deed dit door goed te luisteren en door te vragen. Daarnaast heb ik gekozen voor een goede opstelling voor het gesprek. We kozen voor een rustig plekje in de kamer van de intern begeleider waar niemand ons kon storen. Daarnaast heb ik het gesprek samengevat en duidelijk gevraagd of de moeder alles heeft begrepen.

Minor - orthopedagogiek

Tijdens mijn opleiding aan de pabo sprak gedrag en leerproblematiek mij aan. In mijn verslag over waarden en kernwaarden beschrijf ik dat ik tolerantie belangrijk vindt. Door echt te begrijpen wat er speelt in het hoofd, thuissituatie of cultuur van leerlingen kan je als leerkracht nog beter anticiperen en communiceren met leerlingen. Hierdoor kan je leerlingen nog beter begrijpen en begeleiden en helpen in de ontwikkeling. Daarom heb ik in mijn derde jaar gekozen voor de Minor orthopedagogiek. Hier heb ik verschillende dingen geleerd over leer en gedrag problematiek onder leerlingen. Ik merk

dat deze kennis en ervaringen een belangrijke aspect is voor mij als leerkracht waardoor ik in gesprekken met ouders, externen, collega's en leerlingen de situatie beter kan begrijpen, hiernaar kan handelen en dit in gesprekken kan gebruiken.

3.7. STARR(T) Minor orthopedagogiek in POP

Situatie

In het derde jaar van de pabo heb ik mij gespecialiseerd in de minor orthopedagogiek. In deze minor leerde we over de meest voorkomende ontwikkel en gedragsproblemen bij kinderen in de basisschoolleeftijd. Elke week kregen we een nieuwe thema zoals tos, ad(h)d, faalangst, dyslexie en slechtziendheid. Naast deze lessen heb ik ook een kind in het reguliere onderwijs begeleid met haar ad(h)d.

Taak

De belemmerende factoren van het kind waren, een korte spanningsboog, slechte werkhouding en slechte cijfers. Daarbij heb ik een onderzoek gedaan naar de belemmerende en stimulerende factoren voor het kind om haar behoefte te ondersteunen zodat het positief invloed zou hebben op haar ontwikkeling.

Actie

Ten eerst ben ik veel te weten gekomen over de gedrag stoornis ad(h)d en veel informatie vergaart in colleges en literatuur. Daarnaast heb ik veel geleerd in de praktijk en geprobeerd een oplossing te zoeken voor het probleem. Eerst samen met het kind en ouders in gesprek gaan en gezocht naar een preventieve oplossing. Wat ik vooral meeneem in het werken met deze kinderen is dat het belangrijk is om met het kind zelf in gesprek te gaan. Meestal weten zij zelf ook wat zij lastig vinden of wat wel al goed werkt. Luisteren is hierbij een belangrijke factor. Zo kwam ik erachter dat het kind het lastig vond de uitleg van de juf te volgen en dat het kind na de instructie eigenlijk niet wist wat zij moest doen. Waardoor het opstarten veel tijd innam.

De afspraken die we hebben gemaakt waren gericht om het zelfcontrole, zelf oplossend vermogen en inzicht te verbeteren. Door te oefenen met deze executieve functies verbetert de ontwikkeling (Rigter, 2016). Tenslotte is het visuele stappenplan van de meichenbaum methode aangereikt. Deze methode leert het kind op een visuele manier welke stappen zij moet nemen om bijvoorbeeld aan het werk te gaan (Timmerman, 2002).

Stappenplan beertjes methode meichenbaum:

1. Wat moet ik doen?
2. Hoe ga ik het doen?
3. Ik doe mijn werk?
4. Ik kijk mijn werk na. Wat vind ik ervan?

(Timmerman, 2002).

Resultaat

Het verbeteren van de executieve functies van de leerling met de methode van Meichenbaum was niet gelijk zichtbaar (Timmerman, 2002). Na een aantal weken met ben ik mijn praktijkbegeleider in gesprek gegaan. Zij merkte dat de leerling sneller aan het werk ging en dat het een motiverende factor was en zelfverzekerder oogde. Daarna ben ik met de leerling in gesprek gegaan. Het meisje gaf aan dat ze het prettig vond. Het laatste stapje van de methode vond zij nog wel lastig. Ze ging dan nog wel vaak de juf om te controleren of zij het goed had gedaan. Ik ben daarna samen met de leerling en praktijkbegeleider in gesprek gegaan hoe zij dit zelfstandiger zou kunnen oplossen

Reflectie

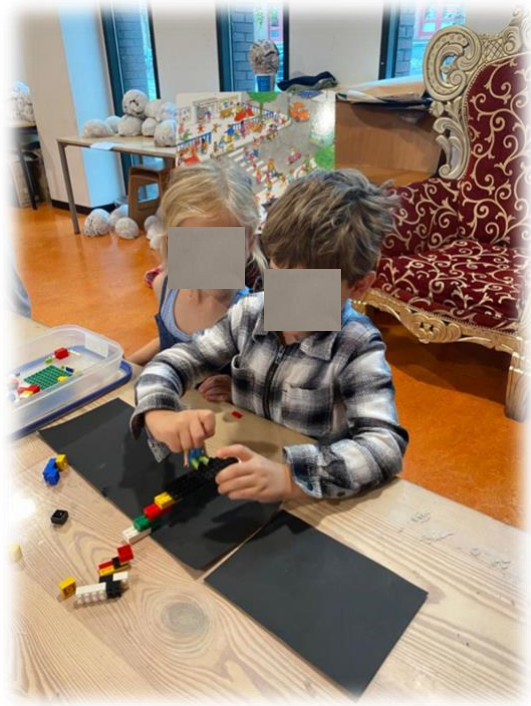
Het resultaat van de actie met die gesprek was dat we gezamenlijk gingen reflecteren. De afspraken die we hebben gemaakt waren gericht om zelfcontrole, zelf oplossend vermogen en inzicht te verbeteren. (Rigter, 2016). Tenslotte is het visuele stappenplan van de meichenbaum methode aangereikt. De laatste stap vond de leerling nog erg lastig. Daarom is de afspraak gekomen dat de leerling het zelf eerst ging controleren. Als dat niet lukt mocht ze een buurman of buurvrouw vragen en als ze er dan niet uitkwam haar dobbelsteen blokje op rood zetten, zodat de leerkracht haar kan helpen in een loopronde. In de tijd dat de leerling dan moest wachten op de leerkracht, was het belangrijk dat ze alvast aan een ander taakje verder ging werken.

Transfer

Deze situatie komt in het onderwijs waarschijnlijk veel vaker voor. Een handelingsadvies schrijven passend bij de situatie van een kind ook. Ik vond het gesprek met de leerling prettig en door een kleine aanpassing in de praktijk in te voeren merkte ik dat het werken voor de leerling makkelijker werd. Het stappenplan van Meichenbaum zou ik vaker in de praktijk inzetten bij leerlingen die het lastig vinden om op te starten (Timmerman, 2002).

3.7.1. Handelingsalternatieven passend onderwijs

Handelingsalternatieven aanbieden bij verschillende kinderen in de klas. Zo heb ik met de slimme kleuters meer verrijking aangeboden. Ik heb mezelf verdiept in de methode onderzoekend en ontdekkend leren en dit samen met deze kinderen gedaan. Daarnaast zou ik deze methode ook in de klas kunnen aanbieden.

Foto's les kanjertraining:

3.8. Een leven lang leren; nieuwe leerdoelen

Beroepstaak 4

Aan het einde van semester 8 ben ik in staat om tijdens en na de les op mijn eigen handelen te reflecteren en daarbij passende handelingsalternatieven te kunnen toepassen.

Bij beroepstaak 4 zorg ik ervoor dat ik als leerkracht een leven lang leer. Ik ben in staat nieuwe SMART geformuleerde doelen op te stellen en deze op een professionele manier te reflecteren en te evalueren.

In het verslag hierboven heb ik per beroepstaak gereflecteerd op mijn handelen door middel van STARRT, professionele bekwaamheid en door middel van foto's en passende reflecties.

Hieronder kunt u lezen op welke gebieden ik mij nog verder wil gaan ontwikkelen. Hierbij heb ik nieuwe SMART geformuleerde doelen voor mezelf opgesteld.

1. Beroepstaak 1: vakdidactisch handelen; Aan het einde van semester 8 ben ik in staat om in te spelen op interactief en samenwerkend leren door structureel coöperatieve werkvormen in te zetten.

Mijn nieuwe SMART geformuleerd doel is; Als beginnend leerkracht ben ik in staat om het jonge kind op een formatieve wijze te kunnen evalueren en het kind eigenaarschap te leren geven over zijn of haar eigen ontwikkeling.

2. Beroepstaak 2: Pedagogisch handelen; Aan het einde van semester 8 ben ik in staat om tijdens het spelen en werken het overzicht in de klas te handhaven met duidelijke regels en afspraken.

Mijn nieuwe SMART geformuleerd doel is; Als beginnend leerkracht ben ik in staat om het jonge kind handvatten te geven op de sociaal emotionele ontwikkeling in de klas en een passende strategie en of methode voor aan te bieden.

3. Beroepstaak 3: Samenwerken met ouders; Aan het einde van semester 8 ben ik in staat een positief contact te onderhouden en te communiceren met ouders en externen op een duidelijke en veilige manier.

Mijn nieuwe SMART geformuleerd doel is; als beginnend leerkracht ben ik in staat om helemaal zelfstandig met ouders, externen en collega's gesprekken te voeren en vergaderingen te sturen.

4. *De reflectieve professional*; Aan het einde van semester 8 ben ik in staat om tijdens en na de les op mijn eigen handelen te reflecteren en daarbij passende handelingsalternatieven te kunnen toepassen.

4. Keuzepersoonlijke ontwikkeling

Welke leerkrachtvaardigheden hebben leerkrachten nodig om het 'formatief evalueren' zo goed mogelijk in de praktijk te kunnen toepassen?

Bij de beantwoording van deze deelvraag is er allereerst kort ingegaan op wat formatief evalueren is. Dit zorgt voor een verheldering van het begrip 'formatief evalueren'. Vervolgens is er ingegaan op wat een leerkracht moet doen om het formatief evalueren zo goed mogelijk vorm te geven. Hierbij worden de leerkrachtvaardigheden benoemd. Tenslotte is de beantwoording van deze deelvraag samengevat.

Begripsverheldering 'formatief evalueren'

Formatief evalueren is een methodiek wat gaat over hoe om te gaan met het corrigeren van het gemaakte werk van de leerling en wat wordt gebruikt om 'het competentiegevoel' te ontwikkelen en 'trial-and-error leren' weg te nemen. Sadler (1989) geeft aan dat leerlingen in het proces van 'leren' verder komen door van fouten te leren. Een evaluatie- proces waarin het evalueren en zelf evalueren belangrijke leerdoelen zijn in het proces van formatief evalueren.

Formatief evalueren is dus een proces waarbij leerkrachten de leerlingen vooruithelpen in hun leerproces. Dit wordt gedaan door middel van feedback geven, vragen stellen, leerdoelen bespreken en succescriteria helder maken en laten zien wat goede antwoorden zijn. Leerlingen krijgen respons van de leerkracht maar ook van medeleerlingen en zo kunnen zij op hun eigen handelen beschouwen en wordt het 'leren zichtbaar' (Clarke, 2019).

Black & Wiliam (2013) beschrijven twee manieren van evaluatie. Dit bestaat uit summatieve evaluatie en formatieve evaluatie. Summatieve evaluatie is een evaluatievorm die aan het einde van 'het leerproces' wordt ingezet. Summatieve evaluatie is de afsluiting van het leerproces. Formatief evalueren moet bewijs verzamelen van de leerresultaten aan het einde van de les.

Leerkrachtvaardigheden bij het formatief evalueren

Leerkrachten kunnen het formatief evalueren goed vormgeven door passende leerkrachtvaardigheden in te zetten. Deze leerkrachtvaardigheden worden in dit kader nader toegelicht.

Allereerst is het van belang dat de leerkracht de leerlingen verantwoordelijk maakt over hun eigen leerproces. Dit kan de leerkracht doen door de leercompetenties en doelen te koppelen aan toekomstige ambities van de leerling, de leerling positieve feedback te geven op successen en de leerling betrekken bij de planning van leeractiviteiten en doelen. Door leerlingen verantwoordelijkheid te geven wordt het leerproces bevordert (William & Leahy, 2019).

Ten tweede dient de leerkracht een optimaal leerklimaat te ontwikkelen voor de leerlingen. Een optimaal leerklimaat is een omgeving waar leerlingen zich prettig voelen en zich in kennis en

competentie kunnen verder ontwikkelen (Gulikers, Baartman & Silfhout, 2019). Hierbij dient een optimaal leerklimaat de voldoen te voldoen een de zogenoemde basisbehoeften zoals autonomie, competentie en relatie (Deci, Ryan, & Williams, 1996). Hieronder is per basisbehoeften beschreven hoe de leerkracht hieraan kan voldoen.

Autonomie

De leerkracht moet tegemoetkomen aan autonomie. Autonomie is een belangrijke basisbehoefte en zorgt ervoor dat leerlingen intrinsiek gemotiveerd blijven en worden (Deci et al, 1996). Het is belangrijk om kinderen keuzevrijheid te bieden en leerlingen te laten ervaren dat zij zelfstandig mogen beslissen. De leerkracht kan een leerling verschillende vragen stellen, leerlingen durven aanspreken op hun eigen gedrag en ontwikkeling en concretiseren wat zij doen (Ebbens & Ettekoven, 2013).

Competentie

Competentie betekent dat een leerkracht duidelijk aangeeft wat er van een leerling wordt verwacht. Een voorbeeld in de methode 'leren zichtbaar maken' is dat leerkrachten zorgen dat elk kind passende succescriteria krijgen bij het leerproces (Hattie,2015). De leerkracht zorgt voor afwisseling in het geven van ruimte voor zelfstandig werken en instructie en daarbij rekening houdend met de verschillende niveaus van leerlingen (Ebbens & Ettekoven,2013).

Relatie

De leerkracht moet rekening houden met de relatie met de leerling. Hierbij geeft de leerkracht de leerling het gevoel dat de leerling ertoe doet en erbij hoort. Daarnaast kan de leerkracht de omgang tussen andere leerlingen op een positieve manier stimuleren. Dit wordt ook wel de elementaire veiligheid in de groep genoemd (Ebbens & Ettekoven, 2013). Het is belangrijk dat een leerkracht zorgt dat er een cultuur ontstaat dat fouten maken en vragen altijd mag. Dat leerkracht en leerling een vertrouwensband met elkaar krijgen en elkaar motiveren en betrekken bij het leren (Hattie,2014).

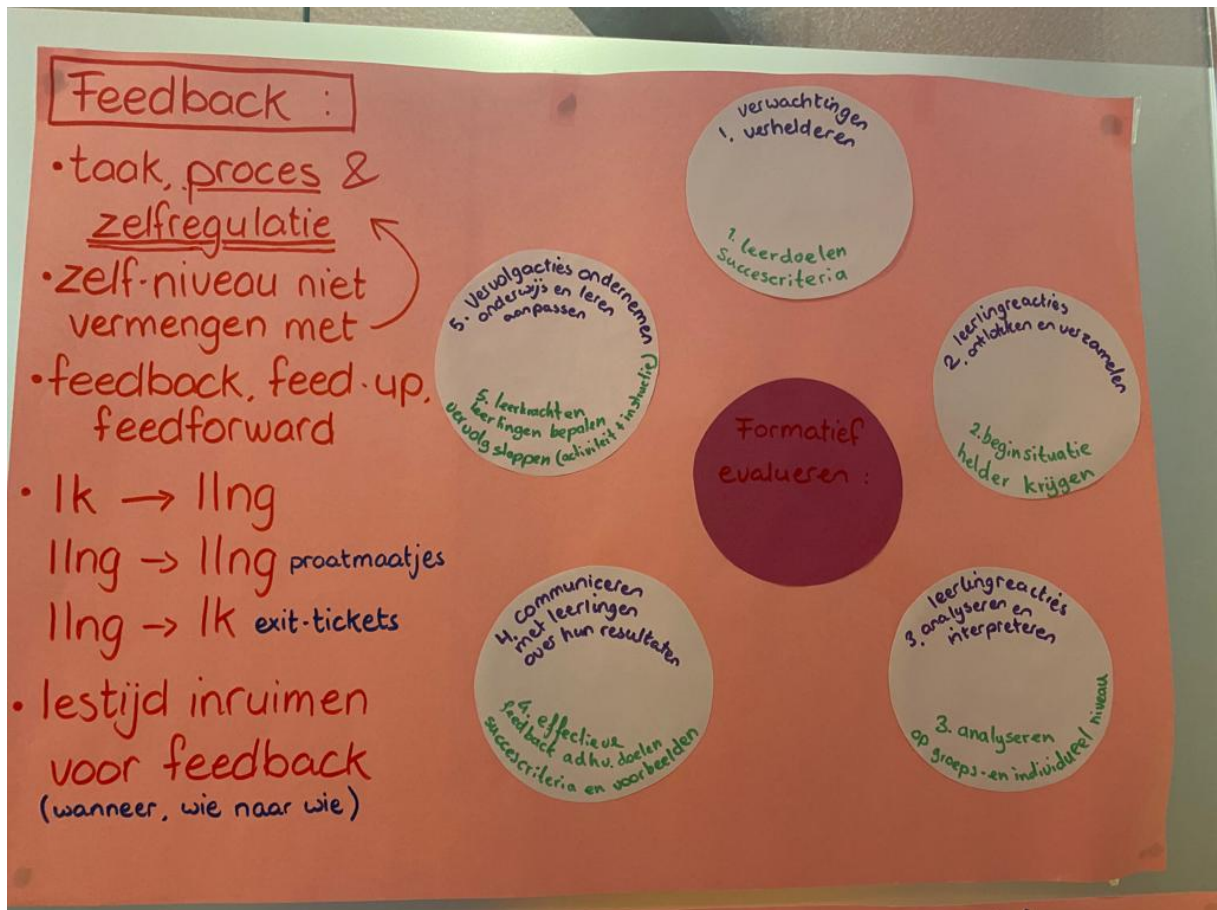
Voordat een leerkracht feedback kan geven is het belangrijk dat een leerkracht weet waar de leerling staat in het leerproces. Daarom dient de leerkracht de leerlingen eerste gericht te observeren om vervolgens gerichte feedback te geven. Nadat de leerkracht de leerresultaten zichtbaar heeft gemaakt is de volgende stap feedback verlenen aan de leerlingen (Hattie, 2015). De leerkracht kan gerichte feedback geven door feedback te geven op taak, proces, zelfregulatie en op persoonsniveau (Gulikers & Silfhout, 2019). Hierbij houdt de leerkracht de drie effectieve vragen voor ogen: Feed-up; waar gaat de leerling naartoe, Feedback; Hoe staat de leerkracht ervoor en Feed-forward; Wat is mijn volgende stap in het leerproces van de leerling? Het is belangrijk dat er een wisselwerking is tussen de leerling en de leerkracht. De wisselwerking tussen leerling en leerkracht wordt 'feedbackgeletterdheid' genoemd. Het gaat er vooral om dat de leerkracht de feedback toepast in zijn eigen lessen en dat de leerkracht daar zelf invloed op heeft (Winnstone & Carless,2020).

Tenslotte dient de leerkracht zich te verdiepen in de kennis en begrip van de resultaten van de leerlingen. Hierbij kunnen leerkrachten de leerresultaten op een positieve manier beïnvloeden met kennis en begrip. De leerkracht koppelen de nieuwe doelen aan geleerde kennis van doelen. Deze leerkrachten kunnen de fouten die leerlingen maken snel voorspellen, herkennen en oplossen en

kijken daarbij goed naar de signalen van leerlingen. Het is belangrijk dat een leerkracht zich verdiept in formatief evalueren. Formatief evalueren kan leerkrachten helpen om het leren inzichtelijk te maken dit doormiddel van feedback, het stellen van heldere doelen en succescriteria en het verzamelen van informatie over de leerresultaten.

Samenvattende conclusie

Samengevat kan worden dat leerkrachten leerkrachtvaardigheden kunnen inzetten om het formatief evalueren goed vorm te geven. Allereerst dient de leerkracht de leerlingen verantwoordelijk te maken over hun eigen leerproces. Ten tweede dient de leerkracht een optimaal leerklimaat te creëren waarbij aandacht is voor de drie basisbehoeften zoals: relatie, competentie en autonomie. Ten derde dient de leerkracht de leerlingen gericht te observeren om vervolgens effectieve feedback te geven. Hierbij kan de feedback gericht zijn op de taak, proces, zelfregulatie en persoonsniveau. Ook houdt de leerkracht de drie effectieve vormen om feedback te geven voor ogen. Dit zijn: feed-up, feedback en feed-forward. Tenslotte dient de leerkracht kennis en begrip te hebben over de resultaten van de leerlingen.

5.1. Conclusie

Dit onderzoek is gericht op het onderwerp formatief evalueren bij leerlingen op de basisschool. Een belangrijk component van formatief evalueren is dat dit moet dienen als bewijs voor het geleerde tijdens de les, zodat de leerkracht kan achterhalen wat leerlingen weten en daar het onderwijs op kan aanpassen. Gulikers et al., (2019); (William & Leahy, 2019). De hoofdvraag van dit onderzoek: **Hoe kunnen de leerkrachten van groep vijf tot en met acht van basisschool School C formatief evalueren volgens de methode 'leren zichtbaar maken' tijdens de dagelijkse rekenlessen?**

Vanuit de literatuur (Hattie, 2019) is het belangrijk dat de leerkracht alle stappen neemt die binnen de methode 'leren zichtbaar maken' aansluiten. Uit het onderzoek blijkt dat leerkrachten wel verwachtingen verhelderen (Silfhout, 2020) en communiceren met leerlingen over de resultaten, maar drie van de vijf onderdelen van formatief evalueren worden niet ingezet, te weten; leerling reacties ontlokken en verzamelen, leerling reacties analyseren en interpreteren en vervolgreacties ondernemen (Silfhout, 2020). Zodra dit wordt toegepast kan de hele cyclus van formatief evalueren gebruikt worden. Het formatief evalueren is hier een schakel in.

Om formatief evalueren in te kunnen zetten tijdens de rekenles zijn ontwerpcriteria opgesteld vanuit theorie en praktijk die gebruikt zijn om werkvormen te ontwikkelen. Vanuit de theorie:

	Ontwerpcriteria werkvormen vanuit de theorie
	A De werkvorm moet bewijs verzamelen van de leerresultaten aan het einde van de les (Wiliam & Leahy, 2019)
	B De werkvorm duurt tussen de 6 tot 10 minuten (Wiliam & Leahy, 2019).
	C De werkvorm moet het leerproces van rekenen stimuleren (Wiliam & Leahy, 2019).
	D De werkvorm moet duidelijkheid geven of de leerlingen zijn of haar doelen hebben bereikt (SLO, 2019).
	E De leerkrachten moeten zelf enthousiast zijn over de werkvorm om het te willen implementeren tijdens de dagelijkse lessen (Wiliam & Leahy, 2019).
	F <i>'De werkvorm moet alle leerlingen ruimte te geven na te denken over de vraag. Zodat je de hele klas aan het denken zet; Denktijd'</i> (Wiliam & Leahy, 2019, p.75).
	G Het is belangrijk voor leerkrachten vragen te formuleren, waarvan leerkrachten snel fouten en misconcepties herkennen (Gulikers et al., 2019).
	H Het is belangrijk bij een werkvorm alle leerlingen tegelijkertijd te laat reageren en de leerkracht direct informatie laat geven (Wiliam & Leahy, 2019).
	I De leerkracht stelt vragen die de leerlingen hun denkwijze laat uitleggen of aan elkaar uit te leggen (Gulikers et al., 2019).
	J Denkgerichte vragen stellen, Het is belangrijk erachter te komen wat de leerlingen denken dat het daadwerkelijke goede antwoord is in de rekenlessen (Keeley & Tobey, 2011).
	K De leerkrachten moeten beschikken over een rijk repertoire aan werkvormen en activiteiten (Gulikers et al., 2019).
	L Werkvormen zijn gericht op de vragen, waar staat de leerling, waar gaat hij naartoe en hoe gaat de leerling verder (Hattie, 2014).
	M De leerkracht legtde leerling uit dat fouten maken mag (Wiliam & Leahy, 2019).

Vanuit de praktijk:

Ontwerpcriteria vanuit de praktijk
N De leerkrachten willen aan het einde evalueren en bewijs verzamelen van de resultaten van leerlingen aan het einde van de rekenles
O Vraag met aanpak voor de som.
P Snelle evaluatie vorm klassikaal.
Q Eventueel als er meer tijd is ook in een samenwerkingsopdracht en leerlingen laten nabespreken. Leerlingen kunnen in alle groepen samenwerken.
R Een vorm op papier of op mini Whiteboard is mogelijk in de klassen.
S Praktische handvatten in een handleiding, zodat iedereen hetzelfde krijgt aangereikt. Ook handig voor de nieuwe leerkrachten.
T Tijd om te evalueren maximaal 10 minuten.

Er zijn vijf werkvormen ontwikkeld gekoppeld aan deze ontwerpeisen. Deze werkvormen zijn uitgetest door de leerkrachten tijdens de rekenles.

Werkvormen die voor leerkrachten goed werkten waren werkvormen waarbij op een snelle manier bewijs van de leerresultaten zichtbaar waren (Gulikers et al., 2019). Een voorbeeld hiervan zijn post it's en mini whiteboards.

De leerkrachten vonden de werkvormen met een lange samenwerkingsvorm bijvoorbeeld 'een rondje door de klas lopen en van elkaar leren' te veel tijd in beslag nam. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat de leerkrachten dit te weinig toepassen in de dagelijkse praktijk. Echter geeft de literatuur aan dat het belangrijk is om werkvormen steeds te herhalen (Hattie, 2014). Dit maakt dat leerkrachten dus een weloverwogen beslissing moeten maken en dit steeds moeten herhalen.

De werkvormen moeten volgens de leerkrachten dus niet te veel voorbereidingstijd vragen Daarentegen zegt juist de literatuur dat het belangrijks is om de leerlingen als onderwijs bronnen van elkaar te laten leren en met elkaar samen te werken (Black & Wiliam, 2019). Daarbij is dit een belangrijk onderdeel in de formatieve evaluatie cyclus in fase 4 'communiceren met en door leerlingen over hun resultaten' (Gulikers & Baartman, 2017). Dit betekent dat het voor leerkrachten nog niet helder is wat de waarde van formatief evalueren is en wat daarvoor nodig is.

De werkvorm 'het denklogboek' (procesgerichte werkvormen) (Sjoers, 2017) sluit volgens de leerkrachten minder aan bij het rekenonderwijs omdat er niet op het product van de som wordt

geëvalueerd. Daarentegen is het volgens Wiliam en Leahy (2019) in fase 5 juist belangrijk om door leerlingen te laten evalueren op het proces om het eigenaarschap van de leerlingen te stimuleren. Hierbij communiceert de leerkracht direct met de leerling over het leren.

Tot slot kwam naar voren 'dat fouten maken mag' niet voor alle leerkrachten vanzelfsprekend gevonden wordt. Sadler (1989) benoemt juist het belang van fouten maken. Een verklaring hiervoor kan zijn dat de methode 'leren zichtbaar maken', niet bij iedereen bekend is of slechts deels wordt ingezet.

Na de testronde is het ontwerp aangepast naar de volgende zeven werkvormen.

Product evaluatie
<ul style="list-style-type: none"> • Doelenchecker met post- it's
<ul style="list-style-type: none"> • Exit doos
<ul style="list-style-type: none"> • Mini wis- bord
Procesevaluatie
<ul style="list-style-type: none"> • Denk logboek
<ul style="list-style-type: none"> • Geef me de vijf
<ul style="list-style-type: none"> • Leerling tot leerling focus
Product/ procesevaluatie
<ul style="list-style-type: none"> • Vuist tot vijf

Het uiteindelijke ontwerp is aangepast op de volgende onderdelen:

- Het aantal werkvormen is uitgebreid van vijf naar zeven, omdat de leerkrachten toch nog meer variatie wilde in proces en productgerichte formatief evaluatie werkvormen.
- Er is een toevoeging gedaan op de samenwerkingswerkvormen, omdat de leerkrachten deze werkvormen te lang vinden duren voor het gebruik. De samenwerkingsvormen zijn in tijdsduur verkort en aangepast. De leerlingen blijven nu in hun eigen groepje zitten of voeren het uit in tweetallen.

Uiteindelijk heeft dit onderzoek geleid tot een handleiding met zeven uitgewerkte werkvormen die aansluiten bij criteria vanuit literatuur, praktijk en aanpassingen.

Naast de activiteiten is het ook belangrijk dat alle leerkrachten kennis opdoen over formatief evalueren (Dit kan bijvoorbeeld via een cursus of bijeenkomst van leerkrachten). Hierdoor kunnen alle fases van formatief evalueren besproken en ingezet worden.

Het rekenonderwijs kent een duidelijke structuur en iedere les worden de lesdoelen besproken. Hierdoor leent dit vakgebied zich goed om het formatief evalueren in te zetten. Hierbij heeft formatief evalueren als belangrijkste doel inzicht te geven in het leerproces (Hattie, 2014). Het is niet

alleen van belang om werkvormen aan te bieden maar ook om te bespreken hoe werkvormen binnen de methodiek aangeboden moeten worden. Zodra de leerkrachten meer kennis van formatief evalueren hebben en de opbrengst zien kunnen de werkvormen uitgebreid worden met meer procesgerichte werkvormen en kan vervolgens het formatief evalueren toegepast gaan worden bij andere vakken.

Het antwoord op de hoofdvraag; **Hoe kunnen de leerkrachten van groep vijf tot en met acht van basisschool School C formatief evalueren volgens de methode 'leren zichtbaar maken' tijdens de dagelijkse rekenlessen?**

De leerkrachten kunnen het werkboekje gebruiken om te evalueren, maar formatief evalueren is een proces, waardoor het van belang is te overleggen, kennis te delen en de werkvormen uit te breiden.

De leerkrachten van basisschool School C moeten de zeven proces en productgerichte formatief evaluatie werkvormen dagelijks inzetten, waarbij gedacht moet worden aan de formatief evaluatie cyclus inclusief de fases. Het belang van de waarde, goede voorbereiding, herhaling en fouten maken van tijdens en van formatief evalueren moet worden ingezien door de leerkrachten van basisschool School C. Ten aanzien van het ontwerp is het advies de gemaakte werkvormen handleiding aan te bieden aan leerkrachten zodat leerkrachten een handvat hebben wat meteen in te zetten is. De handleiding bevat consistente werkvormen zodat nieuwe leerkrachten hier ook gebruik van kunnen maken.

5.2. Discussie

Bruikbaarheid en generaliseerbaarheid

Dit ontwerpgericht onderzoek ten aanzien van formatief evalueren is een wens van de opdrachtgever basisschool School C en levert een oplossing voor de handelingsverlegenheid ten aanzien van formatief evalueren aan het einde van de rekenles. Het onderzoek geeft antwoord op de hoofdvraag en is toe te passen in de praktijk. De uiteindelijke geformuleerde ontwerpcriteria zijn gebaseerd op de theorie en praktijk, zijn uitgetest en daarmee weer aangepast en aangevuld. Dit heeft geresulteerd in een boekje met werkvormen die leerkrachten in kunnen zetten tijdens de dagelijkse rekenlessen. De tijdsduur van het onderzoek is negen maanden.

De resultaten vanuit de literatuur kunnen als betrouwbaar en valide worden beschouwd, vanwege de actuele en recente literatuur (Kallenberg & Scheepma, 2016). Het onderzoek is niet generaliseerbaar omdat het aansluit bij de kennis van de leerkrachten van School C. Wat betreft de generaliseerbaarheid van het onderzoek met betrekking tot andere schoolvakken is dit niet valide en betrouwbaar omdat de literatuurstudie gericht is op het rekenonderwijs. Wel kan de kennis en een aantal ontwerpeisen die zijn opgehaald bijdragen aan werkvormen die aansluiten bij de andere schoolvakken.

Validiteit en betrouwbaarheid

De betrouwbaarheid van dit onderzoek is gewaarborgd door het onderzoek stap voor stap te doorlopen. De leerkrachten hebben allemaal dezelfde vragenlijst ingevuld en hebben dezelfde vragen beantwoord in de semigestructureerde interviews. De interviews zijn een voor een afgenomen fysiek op basisschool School C.

Het eerste semigestructureerde interview is door middel van een horizontale vergelijking met topics uitgewerkt zodat er een overzicht kwam voor de behoefte, ideeën en suggesties voor het ontwerpen van de werkvormen (van der Donk & van Lanen, 2020). Dit heeft ervoor gezorgd dat er richting was binnen het interview.

De leerkracht van groep acht heeft uiteindelijk niet meegedaan met dit onderzoek vanwege tijdsgebrek door de vele toetsen, oefenen van de musical en het schoolkamp. Dat betekent dat er minder informatie is waardoor er geen uitspraak gedaan kan worden voor alle leerkrachten. De werkvormen zijn wel geschikt voor groep vijf tot en met acht.

De werkvormen zijn uitgetest door dezelfde respondenten van het eerste interview. Hierdoor zijn de praktische ontwerpeisen vanuit het eerste semigestructureerde interview meegenomen naar de vraagstelling voor het tweede semigestructureerde interview om te meten hoe de ontworpen werkvormen zijn geëvalueerd door de leerkrachten. Als alle leerkrachten hadden meegedaan binnen het onderzoek hadden er wellicht meer criteria ontstaan.

Het was opmerkelijk dat de leerkrachten niet allemaal gemotiveerd waren om de ontwikkelde werkvormen uit te voeren (uiteindelijk zijn de werkvormen wel uitgevoerd). Om de oorzaak te achterhalen, is er een gesprek gevoerd met deze leerkrachten. Hieruit bleek dat tijdsgebrek de oorzaak was, waardoor de evaluatie op de werkvormen van deze leerkrachten niet als betrouwbaar gezien kunnen worden. Om een goede waardering te krijgen en de betrouwbaarheid te verhogen van

de werkvormen kan er in het vervolg meer tijd gegeven worden om de werkvormen uit te laten voeren. Waardoor de werkvormen nog beter geëvalueerd kunnen worden voor meer verdieping vanuit de praktijk. Daarentegen waren de leerkrachten (respondenten) wel erg enthousiast over de meeste werkvormen. De leerkrachten (respondenten) wilde vier van de vijf werkvormen opnemen in het boekje voor formatief evaluatie werkvormen met daarbij een aanvulling tot 8 werkvormen die geïnspireerd zijn op de opmerkingen van de uitgeteste werkvormen en de gemaakte ontwerpcriteria.

De onderzoeker van dit ontwerpgericht onderzoek heeft het praktische en theoretische deel onderzocht. Beide onderzoeken hebben geleid tot het gewenste resultaat; Een kant en klaar formatief evaluatie werkvormen boekje voor aan het einde van de rekenles expliciet voor de bovenbouw van basisschool School C. Beperkingen in het onderzoek kunnen zijn dat er zeven werkvormen zijn uitgekozen, door middel van tijdgebrek zijn er niet meer werkvormen bij gekomen. De werkvormen beperken zich met het uittesten in de groepen vijf tot en met zeven. Een derde beperking kan zijn dat de interviewer alle collega's en betrokkenen kent op basisschool School C waardoor het moeilijk is voor een onderzoeker kritisch te zijn.

In dit onderzoek is er gekozen om geen onderzoek te doen naar leerkrachtvaardigheden omdat door de covid- 19 tijd er niet altijd ruimte was om te observeren. Daardoor kan ik niet met zekerheid zeggen dat alle leerkrachtvaardigheden door de leerkrachten vanuit de methode 'leren zichtbaar maken' gewaarborgd zijn. In een vervolgonderzoek zou hier nog specifiek naar gekeken kunnen worden zodat de werkvormen van formatief evalueren nog steviger in de praktijk kunnen worden

5.3. Reflectie en evaluatie

Ik heb mij voordat ik aan het onderzoek begon sterk moeten verdiepen in dit onderwerp. Deze methode en visie waren nieuw voor mij. Daardoor ben ik langer bezig geweest met het onderzoeksplan/ rapportage. Een voorbeeld is het vinden van de gepaste onderzoeksvragen. Nadat het theoretische kader stond ben ik mij gaan verdiepen in interview vragen. Ik heb gekozen voor een semigestructureerd interview omdat wel vragen zijn vastgelegd, maar er is wel ruimte voor open vragen en antwoorden (Kallenberg, 2016). Hierdoor gaven de leerkrachten context bij hun antwoord en konden we dieper ingaan op het onderwerp, waardoor ik er nog meer informatie uit hebt kunnen halen.

Voordat ik de interviews ging afnemen, heb alle collega's via de mail gevraagd wanneer zij tijd zouden hebben. Het was echt belangrijk hier duidelijke afspraken over te maken en niet zomaar langs te gaan vinden mijn collega's.

Ik liep er op een gegeven moment wel tegen aan dat er veel leerkrachten tegen het einde van het schooljaar niet allemaal even gemotiveerd waren voor het interview. Sommigen leerkrachten moest ik echt een paar keer aansporen om toch echt met mij het interview af te nemen in het belang van de school. Hierdoor heb ik echt geleerd om mijn collega's te motiveren en te enthousiasmeren voor het onderwerp. Ik heb het belang van samen onderzoek doen uitgelegd. Volgens Kallenberg (2016) zijn dat: gemakkelijk betere resultaten behalen, oog voor elkaars ideeën hebben, bijdragen aan onderwijsvernieuwing en deelnemers ontwikkelen zich op professioneel vlak, leren hun eigen valkuilen kennen en werken samen naar een oplossing.

Nadat ik mijn data had geanalyseerd kwam Diana mijn onderzoeksbegeleider met het idee om een Podcast op te nemen. Dit leek mij een leuke manier want hierdoor had ik op een vernieuwde wijze mijn onderzoek kunnen presenteren. Ik heb er toch gekozen om ondanks dat ik de schrijfstijl van onderzoek doen best lastig vindt het verslag schriftelijk in te leveren. Ik wilde mijzelf hierin graag uitdagen. In de opleiding van de Pabo hebben we maar enkele keren geoefend met het doen van onderzoek. Dit was tijdens de Minor. Ik moest wel schakelen naar de manier van schrijven. Tips uit Kallenberg (2016) hebben mij geholpen om mijn schrijfstijl te verbeteren, zoals tips op de structuur en publieksgericht schrijven.

Nadat ik alle data verzameld had moest ik hier een analyse van maken. En uiteindelijk kwamen de resultaten van het onderzoek tot stand. Dit is een kwalitatief onderzoek dus ik moest dus op een systematische manier de meningen en uitkomsten uit de praktijk afbakenen en classificeren. Daarbij had ik van tevoren goed de onderwerpen waar ik op wilde toetsen afgebakend (Kallenberg, 2017). Hierdoor kon ik op een gestructureerde wijze het antwoord op de deelvraag vinden.

Uiteindelijk heb ik gemerkt dat als je een specifiek onderwerp onderzoekt en veel leest over het onderwerp formatief evalueren tijdens de dagelijkse rekenlessen dit je als leerkracht in kennis verrijkt. Hierdoor ben ik in het thema formatief evalueren specialistischer geworden. Dit komt door de ervaring die je opdoet in de praktijk en de kennis uit de literatuur. Deze kennis kan ik weer overdragen aan een andere collega.

Dit onderzoek draagt bij aan het formatief evalueren tijdens dagelijkse rekenlessen op basisschool School C. Er zijn zeven werkvormen ontworpen die de leerkrachten kunnen inzetten op proces en product gericht evalueren (Sjoers, 2017). Deze werkvormen zijn samengesteld door de leerkrachten

erbij te betrekken en daarbij de theorie. Dit onderzoek heeft de kennis vergroot en een onderdeel van formatief evalueren 'zichtbaar gemaakt' op basisschool School C (Hattie, 2014).

Literatuurlijst

- Anstadt, R (2021) *Wat is het onderwijsconcept van montessori? OCO* Geraadpleegd op 3 januari 2022 van, <https://www.onderwijsconsument.nl/montessori/>
- Bredeschoolzeeheldenbuurt. (2020). *Bredeschoolzeeheldenbuurt*. Geraadpleegd op 29 december 2020, van <http://www.bredeschoolzeeheldenbuurt.nl/>
- Bolks, T. (2015). *Professioneel communiceren met ouders*. Boom Lemma Uitgevers, Amsterdam.
- Brugginck, M., & Harinck, W. (2012). *De onderzoekende houding van leraren: wat wordt daaronder verstaan? Tijdschriftvoorleraaropleiders*, 33(3), 46 -56. <https://docplayer.nl/103436-De-onderzoekende-houding-van-leraren-wat-wordt-daaronder-verstaan.html>
- Brouwers, H. (2010). *Kiezen voor het jonge kind* (1ste editie). Brussum: Coutinho.
- Deci, E. L., Ryan, R. M., & Williams, G. C. (1996). *Need satisfaction and the self-regulation of learning*. Houston Learning and Individual Differences
- Ebbens, S. O., & Etteken, S. (2015). *Effectief leren*. Groningen: Noordhoff.
- Dulmers, R. (2014). *Een succesvolle open dag*. Geraadpleegd op 18 december 2019, van <https://wijleren.nl/open-dag-school.php>
- Gosse, J. (2018). *Social advertising: zo bereik je met elk type advertentie de juiste klant*. Geraadpleegd op 18 december 2019, van <https://www.frankwatching.com/archive/2017/05/15/social-advertising-zo-bereik-je-met-elk-type-advertentie-de-juiste-klant/>
- Groene schoolpleinen. (z.d.). *Stappenplan*. Geraadpleegd op 19 december 2019, van <https://www.groeneschoolpleinen.nl/stappenplan>
- Gulikers, J., Baartman, L., & Silfhout, G. (2019). *Wat is formatieve evaluatie en wat doet de leraar in de klas?*. Amersfoort: SLO
- Hattie, J. (2014). *Leren zichtbaar maken* (5e editie). Den Haag: Bazalt.
- Kallenberg, T., B., Onstenk, J., & Scheepsma, W. (2016). *Ontwikkeling door onderzoek* (2^e druk). Amersfoort: ThiemeMeulenhoff
- Kagan, S. (2020). *Coöperatieve werkvormen* (1ste editie). Rotterdam: Bazalt.
- Keeley, P., & Tobey, C. R. (2011). *Mathematics Formative Assessment*. California: SAGE Publications.
- Kerpel, A. (2014). *Ontwikkelingsgericht onderwijs*. Geraadpleegd op 18-01-2020, van <https://wijleren.nl/ogo-ontwikkelingsgericht-onderwijs.php>

Kerpel, A. (2014). *Opbrengstgericht werken*.

Geraadpleegd op 18-01-2020,

van <https://wij-leren.nl/ogw-opbrengstgericht-werken.php>

Kersbergen & Haarhuis (2015). *Natuuronderwijs inzichtelijk*. Bussum: Uitgeverij Coutinho.

Kreher, A (2017) *What is a group and how does a group function? Group dynamics and the model according to Bruce Tuckman and Ruth Cohn*. Munchen: Grin Publishing.

Kooij C. van der (2009). *Geschiedenis & Samenleving, Kennisbasis inhoud en didactiek*. Groningen: Noordhoff Uitgevers.

Naomi Winstone & David Carless (2020) *Designing Effective Feedback Processes in Higher Education: A Learning-Focused Approach*, Abingdon: Routledge.

Marzano, R. J., & Heflebower, T. (2013). *Klaar voor de 21e eeuw* (2de editie). Den Haag: Bazalt.

Meersbergen, E. van, Vries, P. (2016). *Handelingsgericht werken in passend onderwijs*. Utrecht: Perspectief Uitgevers.

Milieueducatie Den Haag. (z.d.). *Uitgangspunten. Achtergrond*. Geraadpleegd op 19 december 2019, van <https://www.milieueducatiedenhaag.nl/site/over-ons/pagina/uitgangspunten>

Montessori (2019, 15 november). *Nederlandse Montessori Vereniging*. Geraadpleegd op 3 januari 2020, van <https://montessori.nl>

Pameier, N (2017) *Handelingsgerichtwerken samenwerken aan schoolsucces* (1ste editie). Den Haag: Acc

Peters, A., Westerveen, F. (2016). *Geowijzer, Kennisbasis Inhoud en didactiek*. Groningen: Noordhoff Uitgevers.

Schmeier, M. (2017). *Effectief rekenonderwijs op de basisschool* (1ste ed.). Huizen: Pica.

Schuur, S. (2013). *Omgevingsonderwijs*. Opgehaald van studieroute:

<http://www.studieroute.nl/slb2/bt4/omgevingsonderwijs/>

Sjoers, S. (2017). *Sterke rekenaars* (1ste ed.). Utrecht: CPS Onderwijsontwikkeling en advies.

Silfhout, G. (2020) *Formatief evalueren in het voortgezet onderwijs*. Enschede: SLO

Teitler, P., & Van Brussel, A. (2020). *Lessen in orde op de basisschool* (1ste editie). Bussum: Uitgeverij Coutinho.

Timmerman, K (2002) (2 druk) *Kinderen met aandachts- en werkhoudingsproblemen*. Den Haag: Acco Uitgeverij

Van Der Hulst, M (2020, 27 augustus). *Welkom | Montessorischool Noordwijk*. Montessori school Noordwijk. <https://www.montessorinoordwijk.nl/>

Wiliam, D. & Leahy, S. (2019) *Formatieve assessment integreren in de praktijk*. Rotterdam:Rotterdam Bazalt.